

X. TELOVÝCHOVA A INÁ ZÁUJMOVÁ ČINNOSŤ

1. ŠPORT A INÉ MASOVOSPOLOČENSKÉ AKTIVITY

K životu obyvateľov obce Ptičie neodmysliteľne patrí aj športová činnosť. K najobľúbenejšej forme športu patrí kolektívna hra, a tou je v prvom rade futbal. Z iných športových aktivít je treba uviesť najmä stolný tenis, rekreačnú turistiku a altetický šport - beh.

K významným masovým organizáciám v Ptičom patrili alebo ešte aj dnes patria *Požiarná jednota, Zväz poľovníkov, organizácia Československého červeného kríža, a Zväzu chovateľov drobného hospodárskeho zvieratstva.*

1.1. FUTBAL

V obci Ptičie sa začalo s futbalom už v roku 1949, kedy hlavnými organizátormi boli Štefan Mastilák (Bodejko) a Andrej Mastilák (Mičák). V 50.tych rokoch minulého storočia obec hrala futbal medzi blízkymi susedskými obcami (Kamenica n/C, Jasenov, a i).

Prvá skupina futbalistov, 50.té roky

V 60.tych rokoch to už bola okresná súťaž a v tom čase obec reprezentovali títo futbalisti: Štefan Dzemjan, Štefan Majerník, Ján Lancoš, Michal Lancoš. Neskôr Ján Repko, Ján Boško, Michal Hivko, Alexej Mastilák, Ján Tkáčik, Jozef Majerník, Emil Hivko, Ján Hivko. Po krátkej

prestávke v roku 1965 futbalisti Ptičieho sa prihlásili do súťaže a po roku postúpili do najvyššej okresnej súťaže. V tom čase bol predsedom TJ Juraj Dzurko a tajomníkom Ladislav Pencák (obaja sa priženili do obce z Kamienky resp. Nechvalovej Polianky). O postup sa zaslúžili Jozef Klamár, Ján Klamár, Anton Hivko, Milan Majerník, Milan Balaščík, Jozef Babinec, Róbert Balaščík, Václav Hirjak, Bernard Behún.

V tom čase obec vo futbale reprezentovalo dorastenecké mužstvo chlapcov z obce doplnené o niektorých hráčov z Chlmca či Porúbky, z ktorých niektorí po dovŕšení veku boli preradení do mužstva dospelých podľa výkonov v mužstve dorastu.

V 80. – 90. tých rokoch minulého storočia sa vo futbalovom klube striedali lepšie sezóny so sezónami slabšími, raz sa hralo vo vyššej triede raz v nižšej triede okresnej súťaže, podľa výkonu jednotlivých hráčov, ako aj kvality mužstva. V tých časoch obec reprezentovali títo hráči: Marián Babinec, Albert Dzemjan, Ján Mastilák, Alexej Mastilák, Kristián Babinec, Ján Džubák st., Ján Džubák ml., Jozef Mičák, Jarolím Pluchta.

Na poste predsedu sa vystriedalo viacero funkcionárov obce: Juraj Dzurko, Róbert Balaščík, František Mastilák, Albert Dzemjan, ktorý túto funkciu vykonával do roku 1996 s prestávkami, a od roku 1996 je predsedom doposiaľ.

V rokoch 1988 – 1994 sa hral v obci Ptičie veľmi dobrý futbal, kde sa stretla futbalová generácia mladších so staršími, ktorí mali veľmi dobrý vzťah k futbalu a na tréningoch v utorok a vo

Futbalové mužstvo obce Ptičie, novšie obdobie

Futbalové mužstvo žiakov

štvrtok bolo na ihrisku do 25 futbalistov a to ako dospelých tak aj dorastencov, kde bolo možné zahrať si na celé ihrisko. V tom čase ptičianske mužstvo postúpilo do krajskej súťaže, vtedy I. b triedy, toho času V. liga. V tejto súťaži odohrali len jednu sezónu z dôvodu, že krajský futbalo-

vý zväz neschválil futbalové ihrisko v Ptičom a neboli splnené kritéria pre krajskú súťaž (šatne, sprchy a pod.)

O tento úspech sa pričínili pod vedením trénera Ľubomíra Hladíka (bývajúci v Humennom) títo futbalisti: Marián Babinec, Bartolomej Majerník, Albert Dzemjan, Ján Balaščík, Benjamín Čorný, Marián Bešák, Pavol Majerník, Jozef Dzurko, Dušan Mastilák. Po roku Ptičie opäť hralo okresnú súťaž, a to až do roku 1996.

Futbalové mužstvo dorastencov

Po niekoľkých slabších sezónach pre nedostatok dobrých futbalistov Ptičie hralo v oblastných súťažiach v nižších triedach (III. a II. trieda), ale v roku 2006 znovu postúpilo do I. triedy oblastnej súťaže. V tom čase obec reprezentovali títo futbalisti:

Alexej Mastilák s hráčmi na turnaji v Tarnowe

Ludovít Čorný, Slavomír Behún, Martin Dzemjan, Ján Tiš (57 rokov - najstarší účastník oblastných súťaží v okrese Humenné), Štefan Hajdučko, Branislav Babinec, Tomáš Patarák; doplnení o chlapcov z Chlmca či Humenného.

V roku 2004 obec prihlásila do súťaže aj mužstvo dorastencov. Dorastenci po výbornom výkone v Hažíne n/C na jar 2007 si víťazstvom zabezpečili postup do IV. ligy krajskej súťaže a aj v sezóne 2008 – 2009 budú reprezentovať obec v krajskej súťaži. Od roku 2004 vo futbalovej súťaži malo zastúpenie aj mužstvo žiakov, ktorí sa zúčastňujú majstrovských futbalových zápasov turnajovým systémom, ale ako malý futbal brankár + 5 hráči v poli na malom ihrisku.

V roku 2009 obec Ptičie si pripomenie 60 rokov futbalu v obci. Za toto obdobie v obci vyrástli futbalisti, ktorí hrali aj vyššie súťaže. Tak napr. Štefan Hivko hral za Humenné v súťaži, ktorá sa v tom čase menovala divízia; ten istý hráč neskôr hral za Martin v súťaži II. liga. Bartolomej Majerník hral I. celoštátnu futbalovú ligu mužstve Tatran Prešov niekoľko sezón; neskôr II. ligu za Partizán Bardejov. Ján Tiš, ktorý hrával za obec Ptičie ešte aj v roku 2008, hral I. SNL za Humenné, neskôr II. celoštátnu ligu za Bardejov, neskôr nižšie súťaže ako Svidník a okolie. Ján Balaščík odohral niekoľko sezón za Humenné v I. SNL, Miroslav Hajdučko hral I. slovenskú ligu za Humenné, neskôr českú prvú ligu za Vítkovice, potom za Tatran Prešov ako aj za Prievidzu, a to vždy I. ligu. Martin Dudič bol v kádri I. ale aj II. futbalovej

slovenskej ligy v mužstve Chemlon Humenné a niekoľko zápasov aj odohral ako brankár.

Od roku 1999 z iniciatívy Alexeja Mastiláka (zomrel v roku 2006) každoročne sa futbalisti z Ptičieho zúčastňujú halového turnaja v poľskom Tarnowe – Moščiciach v zimnom období. V letnom období po skončení futbalovej súťaže je turnaj v obci Ptičie na futbalovom ihrisku. V roku 2008 sa tento turnaj konal pod názvom: II. ročník memoriálu Alexeja Mastiláka.

V roku 2009 vo vedení futbalu v obci Ptičie boli títo členovia výboru: Ing. Albert Dzemjan, predseda TJ, Milan Tomovčík, tajomník TJ – tréner skupiny C (muži, dorast a žiaci), Ľubomír Repko vedúci mužstva dospelých a žiakov, a Peter Behún vedúci mužstva dorastencov; ďalej sú to členovia výboru: Jozef Rak, Ján (Bernard) Repko, Róbert Balaščík.³⁵²

1.1.1. PRVOLIGOVÝ FUTBALISTA BARTOLOMEJ MAJERNÍK

Medzi vynikajúce osobnosti športového a futbalového života, ktoré prekročili rámec obce Ptičie, patri prvligový futbalista Tatрана Prešov Bartolomej Majerník. Podľa zápisu vo farskej matrike pokrstených narodil sa v obci Ptičie dňa 23. augusta 1952. Pokrstil ho vtedajší pričiansky farár Michal Rovňák dňa 26. augusta 1952. Bartolomej Majerník bol posledným dieťaťom, ktoré tento farár vo farnosti Ptičie pokrstil, a zároveň urobil aj posledný vlastnoručný zápis o tomto krste do krstnej matriky farnosti Ptičie. Krátko nato komunistická ŠTB farára Michala Rovňáka zaistila a mučila, čím spôsobili jeho predčasnú smrť. Krstnými rodičmi pri krste Bartolomeja Majerníka boli Ján Antoni a Helena Lancošová. Jeho rodičia sa volali Michal a Mária rod. Čorná.³⁵³

Svoju futbalovú kariéru začal vo veku 17 rokoch ako hráč Chemlonu Humenné v dorasteneckej lige. Ešte ako dorastenec bol preradený a A-mužstva ktoré v tom čase hralo divíziu. V nej Bartolomej hral za Humenné tri roky; potom, keď Humenné

352 Túto kapitolu spracoval Ing. Albert Dzemjan. O futbale v obci porov: KOP, s. 290-291, 409-410, 448, 471, 592-593.

353 Porov. *Matricula baptisatorum parochiae Ptičie*, zv. I., nr. 26/1952, s. 115. In: Archív RKFÚ Ptičie.

postúpilo do I. Slovenskej ligy, hral za toto mužstvo aj v tejto súťaži. Keďže podával výborné výkony, prejavili o neho záujem také futbalové kluby akými boli Inter Bratislava a Lokomotíva Košice. On však v roku 1975 prestúpil do Tatranu Prešov. S týmto mužstvom postúpil do celoštátnej najvyššej futbalovej ligy. Pamätný ostane hneď prvý zápas Tatranu Prešov v najvyššej lige s majstrom Duklou Praha. Hralo sa v Prešove pred 20.000 publikom a pri umelom osvetlení. Tatran Prešov vtedy vyhral 4:0, a Bartolomej Majerník bol strelcom dvoch pekných

Bartolomej Majerník

gólov. Za Prešov hrával do roku 1983. Odtiaľ odišiel do Bardejova a následne do Vyšnej Šebastovej, kde pôsobil ako hrajúci tréner. Svoje aktívne pôsobenie vo futbale ukončil v Mestisku vo veku 42 rokov. Futbalu však ostal verný aj naďalej. V Prešove vykonával funkciu asistenta trénera starších dorastencov hlavnému trénerovi Igorovi Novákovi. V tejto funkcii získali titul federálnych majstrov republiky starších dorastencov. Po šiestich rokoch tejto práce prešiel za trénera do Veľkého Šariša. Tomuto mužstvu dopomohol k postupu do tretej ligy. Rok trénoval futbalistov Sniny a napokon Starej Ľubovne, ktorej dopomohol postúpiť zo štvrtej do tretej ligy. Svojim rodákom sa z príležitosti osláv 50.ich narodenín zavďačil exhibičným futbalovým zápasom v rodnej obci Ptičie dňa 29. augusta 2002. Proti miestnemu mužstvu z obce Ptičie nastúpili spoluhráči Bartolomeja Majerníka z futbalového oddielu Chemlom Humenné, s ktorými postúpil do I. SNL a tiež niektorí internacionáli z Tatranu Prešov.³⁵⁴

354 LEŠKO, Ján: *Futbalový internacionál Bartolomej Majerník sa dnes dožíva päťdesiatky*. Spracované podľa: <http://www.cassovia.sk/korzar/archiv/clanok.php?sub=30>. 8.2002.

1.2. STOLNÝ TENIS

Od začiatku 70.ých rokov sa v obci Ptičie organizovala aj súťaž v stolnom tenise, kde hlavnými organizátormi ako aj hráčmi boli Štefan Hivko a František Mastilák. Tento šport je v obci s menšími prestávkami až doposiaľ ako okresná súťaž, kde sa vystriedalo množstvo chlapcov.³⁵⁵ Zmienka o tom, že v obci sa hrá stolný tenis, sa nachádza v obecnej kronike: "V škole je umiestnený aj ping-pongový stôl. Tu sa odohrávajú aj súťaže v tomto športe."³⁵⁶ Odtiaľ sa hráči stolného tenisu neskôr presťahovali do zasadačky MNV, kde sa odohrávali tak tréningové ako aj súťažné zápasy.³⁵⁷

V súťažnom ročníku 2008/2009 stolnotenisový oddiel v Ptičom bol v súťaži v II. triede (druhá najvyššia súťaž) v oblasti okresov Humenné, Medzilaborce, Snina. Stolnotenisový oddiel Ptičie v tom ročníku reprezentovali: František Mastilák (Glajf), Peter Zarembo st., Ľubomír Repko, Ján Džubák, Ján Balaščík.

1.3. TURISTIKA A BEŽECKÝ ŠPORT

Medzi obľúbené športové aktivity niektorých obyvateľov obce Ptičie patrí turistika a bežecké športy. Ešte koncom minulého

Na Morskom oku

storočia sa turistika ako šport usadil v obci. Pravidelne ako v lete tak aj v zimnom období turistika je nielen v okruhu obce Ptičie, ale aj mimo ptičianskeho chotára (Vihorlat, Morské oko, Sninský Kameň, Kremenec, Vysoké Tatry a

355 DZEMJAN, Albert: *Šport v obci*. rkp.: Archív RKFÚ Ptičie.

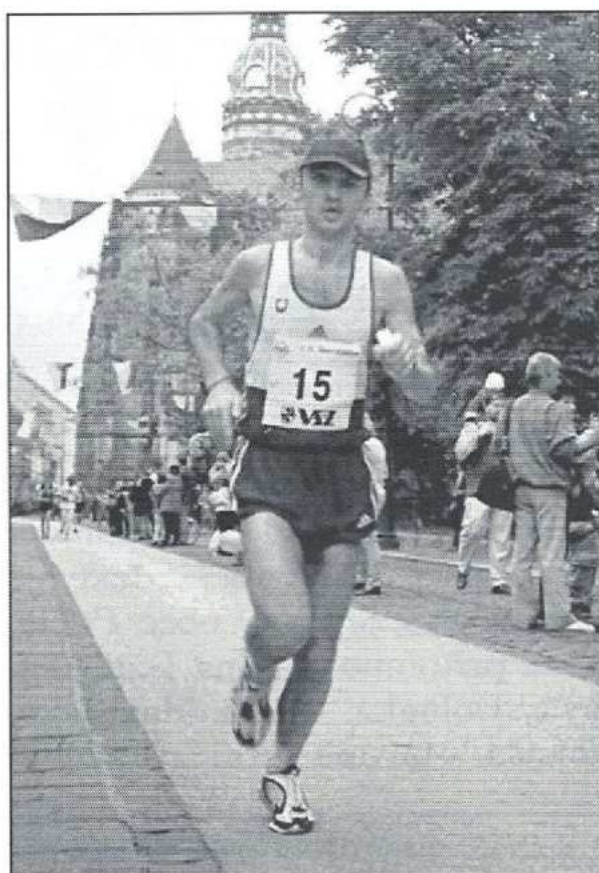
356 KOP, s. 182.

357 KOP, s. 291.

pod.). Týchto aktivít sa zúčastňujú viacerí občania obce.³⁵⁸

1.3.1. MARATONSKÝ BEŽEC PETER BEHÚN

Významné úspechy v bežeckom športe dosiahol obyvateľ obce Ptičie Peter Behún. Dosiahol významné umiestnenie na Medzinárodnom maratone mieru v Košiciach. V roku 2002 dobehol v čase 2:29,57 na vynikajúcom 13. mieste. V roku 2003 sa stal majstrom Slovenska v maratónskom behu víťazným behom časom 2:29, 44 v Rajci dňa 9. augusta 2003. Jeho najlepším časom je čas zabehnutý v Corgoň maratone v Rajci 20. augusta 2001, kde zvíťazil časom 2:27, 41. Počas svojej bežeckej kariéry dosiahol mnohé cenné úspechy a víťazstva. O svojej láske k behu sa vyjadril pre regionálnu tlač takto: "Už od malička som ako každý chlapec hrával futbal. Keď som mal 20 rokov, začal som súťažne robiť

Peter Behún, majster SR z r. 2003

358 DZEMJAN, Albert: Šport v obci, rkp.: Archív RKFÚ Ptičie.

duatlon. Napriek dobrým výsledkom som kvôli finančným problémom pri zháňaní kvalitného bicykla musel s týmto športom skončiť, ale maratónky deriem ďalej... Bývam v obci Ptičie v okrese Humenné a v blízkosti svojho bydliska aj trénujem. Behám väčšinou k Vinnianskemu jazeru. V tréningu striedam rovinky i kopce a behám po lesných chodníkoch i po asfalte. Denne nabehám približne 30 km a to buď jednorázovo alebo v dvoch tréningových fázach... V prvom rade behám najmä pre seba, nie som veľkým talentom, za všetkým je zväčša tvrdý tréning. Obdivujem Emila Zátópku, ktorý sa dostal na vrchol nie vďaka talentu, ale aj pevnej vôli. On je mojim tréningovým vzorom.³⁵⁹

1.4. NOHEJBAL

I keď tento šport nie je veľmi populárny medzi obyvateľmi obce, predsa z tohto prostredia vyšiel vynikajúci hráč nohejbalu Benjamín Čorný (nar.1964). V roku 1998 na Majstrovstvách Slovenskej republiky spomedzi 15 hráčov zo šiestich klubov skončil na peknom štvrtom mieste. Pretekal za športový nohejbalový klub Chemes Humenné.³⁶⁰ Žije v Humennom.

Benjamín Čorný

2. ČINNOSŤ HASIČSKÉHO ZBORU

O počiatkoch hasičského zboru v obci Ptičie sa dozvedáme z historických dokumentov z druhej polovice 19. storočia. Jestvuje zápisnica z mimoriadneho zasadnutia obecnej rady obce Ptičie, ktoré sa konalo 14. januára 1890 za prítomnosti Jána Džubáka, Pavla Hivku, Jozefa Repku, Pavla Dolňáka, Pavla Mastiláka, Gregora Majerníka, Martina Molokáča, Martina Štofku a Jozefa

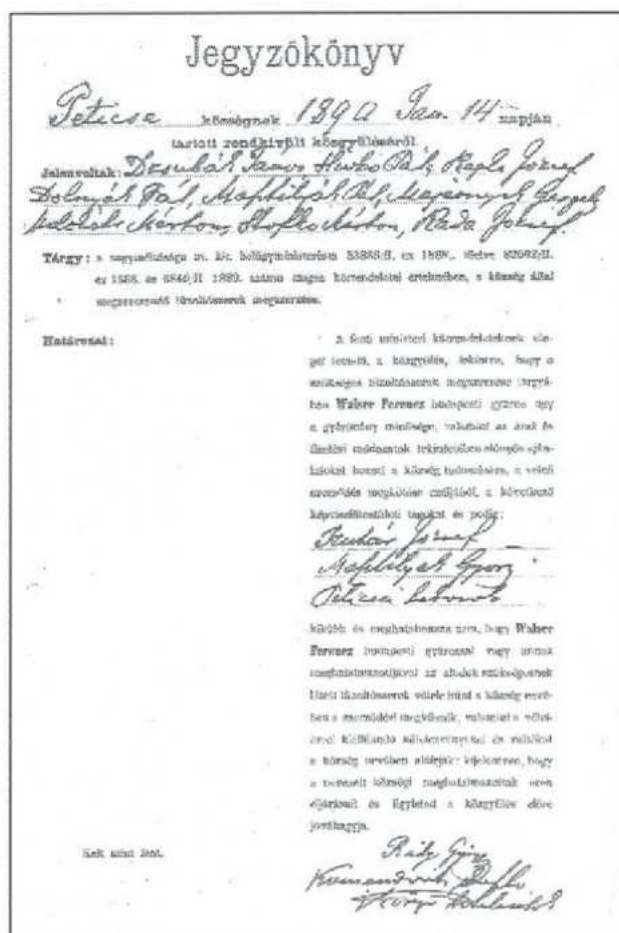
359 ONDER, Anton: *Peter Behún, amatér z Ptičia, medzi slovenskou maratónskou elitou. Beh má predurčený v priezvisku.* - Kopia článku z neidentifikovaných regionálnych novín v: Archív Petra Behúna.

360 Porov. *Majstrovstvá Slovenska v nohejbale jednotlivcov.* In: Denník níké Šport, roč. LII., č.241, z dňa 19.10.1998, s. 4.

Zábery z aktivít Hasičského zboru

Radu. Na tomto zasadnutí bol prerokovaný obsah obežníka Uhorského Kráľovského Ministerstva vnútra č. 53888/II z r. 1888, č. 82502/II z r. 1888 a č. 6840/II z r. 1889 o zaobstarávaní potrebných hasičských prostriedkov pre obec. Zasadnutie určilo Jozefa Suhára a Juraja Mastiláka z Ptičieho ako zástupcov obce pre rokovanie s Ferenczom Walserom, továrnikom z Budapešti alebo jeho zástupcom o nákupe potrebného kvalitného hasičského vybavenia. Podpísaní Juraj Rády a Ladislav Komendo-

List týkajúci sa Hasičského zboru z r. 1890

vič ako overovatelia zápisnice.³⁶¹

Z obecnej kroniky sa dozvedáme niektoré významné skutočnosti, ktoré sa týkajú činnosti Hasičského zboru v minulosti. Tak napr. čítame tam, že v roku 1942 bola postavená hasičská zbrojnica. Postavili ju občania sami z kameňa a hneď v tom istom roku dostali aj ručnú striekačku.³⁶²

Požiarna zbrojnica je poschodová. Na poschodie vedú betónové schody. Tu je priestranná sála. Na prízemí v jednej miestnosti bol dočasne umiestnený MNV. Ostatné priestory slúžili požiarnikom. Boli tam umiestnené požiarnické potreby. Dve motorové a jedná ručná

striekačka, savice, hadice ako aj ostatné prislúšenstvo.³⁶³

Úlohou hasičov bolo najmä v čase žatevných prác byť v strechu a rýchle zakročiť v prípade požiaru v obci alebo na poli.

Predsedom hasičov v roku 1967 bol Jozef Hivko mladší (zo sídliska) a veliteľom Ján Repko. V požiarnej zbrojnici bola motorová striekačka a iné potrebné veci. Na zbrojnici je namontovaná siréna.³⁶⁴

Dňa 30. apríla 1972 zúčastnili sa členovia Hasičského zboru z Ptičieho okrskového kola súťaže kde získali 3. výkonostnú triedu a postúpili do okresného kola. Toto prebiehalo v júni. Chlapci obsadili 3. miesto v okrese. Za toto miesto obdržali strieborný pohár

361 Zemplínsky župný archív Sátoraljaújhelyi: Materiály k dejinám obce Ptičie, s. 27-28. In: Archív OÚ Ptičie.

362 KOP, s. 67.

363 KOP, s. 34.

364 KOP, s. 290.

s výtisťom *Súťaž požiarňých družstiev* a bronzovú plaketu. Mimo toho previedli miestne taktické cvičenie a v rámci 50. výročia založenia hasičstva okrskové cvičenie. Po cvičení bola slávnostná schôdza, na ktorej sa zúčastnili: náčelník inšpekcie požiarnej ochrany major Mihálik a nadporučík Ondica. Na schôdzi sa zhodnotila činnosť základnej organizácie.

Hasičská zbrojnica, r. 2008

V diskusii vystúpil major Mihálik, ktorý sa poďakoval za dobrú činnosť všetkých členov a niektorým odovzdal vyznamenanie. Štefan Tkáčik za 50 ročnú činnosť v organizácii dostal vyznamenanie a Ján Ročňák a Štefan Hajdučko dostali vyznamenanie za príkladnú prácu v Slovenskom zväze požiarnej ochrany. Po slávnostnej schôdzi sa konala tanečná zábava.

V roku 1972 miestna organizácia Hasičského zboru v Ptičom vlastnila túto požiarňu techniku: automobil T 805 a dve striekačky DVS-16 a PS-8.

V miestnej ZDŠ v Ptičom z príležitostí MDD bol vytvorený krúžok mladých hasičov. Členovia tohto krúžku sa zúčastnili súťaže mladých hasičov z obvodu. Súťaž sa konala v Závadke. Mladí hasiči pod vedením členov hasičského zboru a učiteľky Anny Cukrovanej obsadili na súťaži 3. miesto. Toto družstvo mladých hasičov malo názov *Plameň*.

V roku 1973 sa dedinská organizácia hasičov zapájala do rozličných verejnoprospešných prác a aktivít, ako boli napr. brigády pri žatve, pri zbere a triedení zemiakov a tiež celoštátnej súťaži *Sami sebe*. Zbierali papier a železný šrot.³⁶⁵

V roku 1975 miestna organizácia hasičov v Ptičom obdržala novú hasičskú techniku s vyzbrojom a to: auto Škoda 1203 s kompletným vybavením a striekačku PS-12. Nákladné auto T 805 odovzdali okresnému výboru hasičského útvaru.

V roku 1975 členovia Hasičského zboru v Ptičom sa zúčastnili

365 KOP, s. 374-375.

súťaže hasičských družstiev, kde obhájili druhú výkonnostnú triedu.³⁶⁶

V čase socializmu Zväz požiarnej ochrany bol jednou z organizácií Národného frontu. V roku 1982 mala 62 členov. Hasiči sa zúčastňovali rôznych súťaží v rámci okresu. Na súťaži v Topolovke dňa 23. mája 1982 získali 2. miesto.³⁶⁷

3. ZDRAVOTNÍCTVO

Z významnejších udalostí, ktoré sa dotýkali občanov obce Ptičie v minulosti, pokiaľ ide o zdravotníctvo a aktivity občanov súvisiace s touto sférou života a činnosti ľudí, uvedieme aspoň niektoré.

Liečebňa TBC na Podskalke

Významnou udalosťou v 60. tých rokoch minulého storočia bolo vybudovanie zdravotníckeho komplexu na území chotára obce Ptičie. Dňa 1. júla 1962 sa začalo

s výstavbou nemocnice na ptičianskom chotári na Florovej.³⁶⁸ Práce na jej vybudovaní trvali päť rokov. Až napokon dňa 15. decembra 1967 otvorili na Florovej-Podskalke novú liečebňu TBC (tuberkulózy) za prítomnosti Doc. MUDr. Vladimíra Zvaru, povereníka SNR pre zdravotníctvo a zástupcov jednotlivých zložiek Humenského okresu. Na otvorenie boli pozvaní aj zástupcovia obce Ptičie a to tajomník a predseda MNV, nakoľko sa nová liečebňa nachádza v chotári obce Ptičie. Už koncom roka 1967 bolo v liečebni zamestnaných 15 žien a dvaja chlapi ako kuriči z Ptičieho. Ženy pracovali ako upratovačky a pomocníčky v kuchyni.³⁶⁹ Prvých pacientov v liečebni umiestnili 24. apríla 1968.³⁷⁰

366 KOP, s. 395.

367 KOP, s. 538.

368 KOP, s. 167-168.

369 KOP, s. 287-288.

370 KOP, s. 309.

Toto zdravotnícke zariadenie plnilo svoju činnosť až do nedávna. Zmeny, ktoré nastali po revolúcii v roku 1989 postihli aj zdravotníctvo. Liečebňa TBC na Podskalke sa stala naraz nepotrebná pre zdravotníctvo. Už niekoľko rokov objekt nie je funkčný, bol sprivatizovaný, a ani v roku 2009 občania nevedia, akú funkciu bude plniť v budúcnosti.

V druhej polovici minulého storočia medzi významné zložky života spoločnosti patrila aj činnosť organizácie Československého červeného kríža (ČSČK). V obci Ptičie bola obnovená v roku 1972. Predsedníčkou sa stala Anna Cukrovaná, tajomníkom Štefan Petřík a pokladníčkou Helena Džubáková. V tom čase ČSČK v Ptičom mal 20 členov. Plánovaný počet podľa počtů obyvateľov obce bol 50 členov, teda plán nebol splnený. V organizácii ČSČK v Ptičom boli zaškolené 4 dobrovoľné zdravotné sestry. Členky ČSČK sa zapájali do prác pri zveľaďovaní priestranstiev obce, brigád, napr. pri zbere a triedení zemiakov, zúčastňovali sa tiež prednášok, ktoré prevádzala v obci obvodná lekárka MUDr. Hana Polivková. Prevádzali sa i praktické ukážky pri ošetrovaní jednotlivých častí tela, pri poskytovaní prvej pomoci, tiež sa členky zúčastňovali zdravotníckych prednášok poriadaných ONV ČSČK.³⁷¹

Významnou zložkou zdravotníckych aktivít občanov obce Ptičie je aj dobrovoľné a bezplatné darcovstvo krvi. Z občanov obce Ptičie vynikajúce výsledky dosiahla Margita Mastiláková, ktorá za mno-

Margita Mastiláková a jej diamantová Janského plaketa

371 KOP, s. 373-374.

honásobné darcovstvo krvi bola v roku 1999 vyznamenaná Janského diamantovou plaketou. Túto vzácnu životadarnú tekutinu darovala vyše 60-krát. Správu o tejto udalosti priniesli aj regionálne *Podvihorlatské noviny*.³⁷² Okresné mesto Humenné prostredníctvom primátora MUDr. Vladimíra Kostilníka z tejto príležitosti dňa 28. novembra 1999 jej udelilo ďakovný list v ktorom sa píše: "Vyslovujem Vám poďakovanie za mnohonásobné bezpríspevkové darovanie krvi v mene všetkých, ktorí na Vašu pomoc boli odkázaní, v mene nás, obyvateľov mesta Humenné, pre ktorých ste sa stali príkladom hodným nasledovania i spoločenského uznania svojim prístupom k najväčšej ľudskej hodnote zvanej život."³⁷³

4. POLOVNÍCTVO A CHOVATELSTVO

Od 60.tych rokov minulého storočia v Ptičom je aj poľovnícka organizácia. Táto mala v roku 1965 troch riadnych členov: Jozef Balščík (č.55), Ján Cukrovaný ml. (č.7), a Pavol Rak (č.1). Kandidátmi spolku v tom čase boli Pavol Boško a Jozef Hivko ml. V obecnej kronike o členoch poľovníckeho zväzu čítame tento záznam z roku 1967: "Poľovníctvo sa stalo záľubou niektorých našich

Členovia poľovníckeho zväzu

občanov - robotníkov. Členmi poľovníckeho zväzu u nás sú: Ján Cukrovaný mladší, Pavol Boško, Jozef Balščík, Pavol Rak a Jozef Hivko mladší. Dnes je poľovníctvo pre každého dostupné. Poľovníkom sa môže stať každý oddaný a

372 Porov. *Diamantoví darcovia: M. Mastifáková a S. Pančura. Sú ľudia, ktorí...* In: *Podvihorlatské noviny*, z dňa 6.12.1999, s. 7. Vydavateľ: FAMM spol. s r.o. Humenné.

373 Ďakovný list sa nachádza v osobnom archíve Margity Mastifákovovej.

svedomitý občan nášho štátu. Po svojej práci každý sa môže venovať svojim záľubám a tak tráviť chvíle oddychu v pôvabnej našej prírode".³⁷⁴

V roku 1982 sa poľovnícky zväz v Ptičom rozrástol na 9 poľovníkov:

Jozef Balaščík, Ján Cukrovaný, Jozef Hivko, Pavol Rak, Ladislav Pencák, Anton Hivko, Michal Maruščák, Jozef Majerník, Ján Ročňák. Ich združenie dostalo názov *Sokol*. Patrili k nim aj poľovníci z Chlmca, Porúbky a Jasenova.³⁷⁵

Skupina poľovníkov nad úlovkom

Aj *Československý zväz chovateľov drobného hospodárskeho zvieratstva* mal v obci dôležité postavenie. Zväz mal 40 členov. V čase socializmu členovia zväzu odovzdávali na verejné zásobovanie vajíčka i mäso ako aj kožky pre kožušinársky priemysel. Predsedom organizácie bol Jozef Mastilák (Behunov) a tajomníkom František Kurej. Svojich funkcií sa ujali v druhom polroku 1967.³⁷⁶

Zaiste, žiadalo by sa o každej z vyššie uvedených organizácii či združení napísať oveľa viac. No nie je zámerom tejto publikácie detailne a vyčerpávajúco podať dejiny a činnosť aj v súčasnosti všetkých týchto zoskupení. Na začiatok stačí azda iba upozorniť na ich prítomnosť a hlavný dôvod ich jestvovania. Ostáva nám len dúfať, že sa nájde niekto, čo aj v samostatnej práci zhodnotí a priblíži verejnosti tieto a iné organizácie a ich činnosť.

374 KOP, s. 290; tiež aj: s. 230-231.

375 KOP, s. 539.

376 KOP, s. 290.

SLOVO NA ZÁVER

Rok 2008 zostane pamätným v dejinách obce i farnosti Ptičie. Bol to rok bohatý na významné kultúrne, spoločenské i náboženské udalosti. V tom roku si obyvatelia obce pripomenuli 735. výročie prvej písomnej zmienky o obci. V živote veriacich občanov obce sa udialo viacero významných udalostí: okrem birmovky, ktorá sa konala vo farskom kostole Mena Panny Márie v apríli 2008, to bola slávnostná konsekrácia obnoveného farského kostola z príležitosti 250. výročia jeho postavenia.

Tieto, a mnohé iné udalosti boli podnetom k zostaveniu reprezentačnej a spomienkovej publikácie o obci Ptičie, ktorá mala za cieľ zachytiť aspoň tie základné skutočnosti tak z minulosti ako aj zo súčasnosti, a v takto v zhmotnenej forme ponúknuť ich záujemcom o obec, tým, ktorí pochádzajú z obce Ptičie, no hnaní žitia osudom boli nútení opustiť svoj rodný kraj a žijú od neho vzdialení neraz na tisíce kilometrov. Verím, že táto kniha im aspoň trochu priblíži rodný ich kraj a obnoví spomienky na krásne detstvo, rodičovský dom, rodné chotáre, lesy, polia a lúky, ako i miesta, ktoré boli krásnou súčasťou ich života. A tiež kniha môže poslúžiť aj ako informácia a odkaz aj budúcim generáciám.

Ako bolo v úvode publikácie konštatované, kniha si nenárokuje akési definitívum v tom zmysle, žeby v nej bolo vyčerpávajúcim spôsobom napísané všetko podstatné o živote a histórii obyvateľov obce Ptičie. Je tu napísané aspoň niečo, čo môže slúžiť ako základný kameň pre budovanie stavby, pre ktoré sa môžu ba majú odvážiť ďalší, ktorí doplnia to, čo v tejto knihe nie je.

V závere sa chcem poďakovať predovšetkým Pánu Bohu za to, že nám dal milosť, zdravie, schopnosti, čas i prostriedky potrebné k tomu, aby toto dielo uzrelo svetlo sveta. Veľká vďaka patrí vedeniu obce Ptičie na čele s jej starostom pánom Mariánom Čorným, ktorí vyšli s iniciatívou zrealizovať práce na tvorbe a vydaní tejto publikácie. Vďaka patrí aj mnohým obyvateľom obce Ptičie, ktorí majú podiel na tvorbe tejto publikácie: sú to predovšetkým obecní kronikári Pavol Dzeman, Marta Kundrátová, Anna Cukrovaná, ďalej tí občania, ktorí boli ochotní poskytnúť viaceré svedectvá na rozličné témy. V knihe je bohatý fotodokumentálny materiál; to vďaka pochopeniu množstva obyvateľov

obce, ktorí na výzvu poskytnúť pamätné fotografie zahrnuli autora množstvom cenných a historických fotografií.

Kniha mohla výjsť vďaka finančnému pokrytiu výdavkov spojených s jej vydaním z obecného rozpočtu. Členovia vedenia obce na čele so starostom Mariánom Čorným schválili tieto prostriedky. Okrem toho na vydanie publikácie prispeli svojimi finančnými darmi aj niektorí sponzori, ktorým na tomto mieste vyslovujeme úprimnú vďaku.

Verím, že mnohých vydanie tejto publikácie nielen prekvapí ale aj poteší. Ak táto publikácia aspoň v niečom prispeje k duchovnému obohateniu tých, ktorí ju budú čítať, potom námaha jej tvorcov nebola zbytočná.

A celkom na záver úprimné pranie:

BOH NECH ŽEHNÁ OBEC PTIČIE
I VŠETKÝCH JEJ OBYVATEĽOV
TERAZ, I V BUDÚCNOSTI !

BIBLIOGRAFIA

I. PRAMENE

A. ARCHÍVNE

1. Archív Arcibiskupského úradu v Košiciach:

Fond: - AACass, Districtualia:

Anno Domini Millesimo Septingentesimo Die 16. 7bris., s. 159.

In: AACass, Districtualia, AD 1700.

Visitatio Inclyti Comitatus Zempliniensis Districtus Superioris Anno 1734, s. 71. In: AACass, Districtualia, vol. 3.

Protocolum canonicae visitationis Anno Domini 1749 peractae. Pars posterior.

Districtum Homonnensem complectitur, s. 99. In: AACass, Districtualia, vol. 3.

Protocolum canonicae visitationis Districtuum Submontani, Ujhelyensis, et Homonnensis,

Comitatui Zempliniensis ingremiatorum Anno 1772 die 24 Julii in Girints inchoatae, s. 612-615. In: AACass, Districtualia, vol. 5, fasc. 19.

2. Štátny oblastný archív v Prešove

Fond: *Drugeth-Humenné*; i.č. 97, signatúra: A-11; nr. 195.

ŠOBA Prešov, N. Šebastova

Matricula baptisatorum, mortuorum, copulatorum Capellaniae

Localis Peticse ab Anno 1802. ŠOBA Prešov, fond: Matriky, č. 941, 943. ŠOBA Prešov, KNV-CO, sign. 3605.

3. Zemplínsky župný archív v Sátoraljaujhely

Materiály k dejinám obce Ptičie. Výpis uložený v Archíve OÚ Ptičie.

4. Archív Rímskokatolíckeho farského úradu - Ptičie

BENKO, Ján: *Kázeň "Zdravas Mária!"* Rukopis v: Archív RKFÚ

Ptičie, fond Ján Benko.
Dekrét BÚ Košice, č. 329/1959 z 23.2.1959. In: Archív RKFÚ Ptičie, AD 1959.
Decretum visitationis canonicae parochiae Petétsiensis de anno 1816. In: Archív RKFÚ Ptičie, AD 1816.
Matricula baptisatorum - Ptičie, AD 1952, č. 26/1952, s. 115.
 In: Archív RKFÚ Ptičie.
Matricula defunctorum - Ptičie, AD 1969, č.12/1969, s. 33.
 In: Archív RKFÚ Ptičie.
Pamätná kniha. Kronika farnosti Ptičie I. - príloha, s. 19.
 In: Archív RKFÚ Ptičie.
 VACOVÁ DANIELS, Táňa: *Rodinná skupina - rodokmeň rodiny Gossányi*. Kópia v: Archív RKFÚ Ptičie.

5. Archív Obecného úradu - Ptičie

DINGÓ GYÁRFÁS, Géza: *Adalékok Zemplén vármegy történetéhez /Dokumenty k dejinám Zemplínskej stolice/ III*. Sátoraljaújhely 1898, s. 354;
 DINGÓ GYÁRFÁS, Géza: *Adalékok Zemplén vármegy történetéhez /Dokumenty k dejinám Zemplínskej stolice/ IX*. Sátoraljaújhely 1904, s. 106. Výpisky z knihy uložené v Archíve OÚ Ptičie.
 DINGÓ GYÁRFÁS, Géza: *Adalékok Zemplén vármegy történetéhez XVII*. Sátoraljaújhely 1912, s. 72-73./
 ČORNÝ, Marián: *Vznikla medzi prvými aj padla ako prvá*. rkp. Obecný úrad Ptičie. Kópia v Archív RKFÚ Ptičie, AD 2006.
 GOSSÁNYI, Gabriel: *Pôvod a príbuzenstvo rodiny Gossányiových*. rkp. In: Súkromný archív Táňa Vacová Daniels. Kópia rukopisu v: Archív RKFÚ Ptičie.
Kronika obce Ptičie. In: Archív OÚ Ptičie.
Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, č.j. HR 215/P-51/95 z dňa 07.07.1995. In: Archív obce Ptičie, AD 1995.
<http://www.pticie.sk/udalosti1.asp?id=124>).
Školská kronika. In: Archív OÚ Ptičie.

B. PUBLIKOVANÉ TLAČOU

- BOROVŠZKY, S.: *Zemplén vármegye*. Budapešt 1906.
Encyklopédia miest a obcí Slovenska. PS-LINE Lučenec /2005/.
Encyklopédia Slovenska IV. Bratislava 1980.
- HETÉNYI VARGA, Károly: *Papi sorsok a horogkereszt és a vörös csillag árnyékában III*. Abaliget: Lámpás kiadó, s. 205.
- KOŠICKÁ ARCIDIECÉZA: *Dokumenty diecéznej synody*.
Partikulárne normy. VIENALA, Košice 2006.
- Lipského mapa Uhorska z r. 1806*. In: Atlas Slovenskej socialistickej republiky. SAV a SÚGK Bratislava 1980, s. 13.
- MAJTÁN, M.: *Názvy obcí Slovenskej republiky. (Vývin v rokoch 1773-1997)*. VEDA, Bratislava 1998.
- O nový pomer cirkvi k štátu*. Sborník o nových cirkevných zákonoch a ich znenie. TATRAN, Bratislava 1949.
- Polnohospodárska štatistika krajín Uhorskej koruny I*. Budapešt 1897.
- Reprezentačný lexikón Slovenska a Podkarpatskej Rusi*. ACADEMIA Bratislava 1936.
- SEDLÁK, Vincent: *Regesta diplomatica nec non epistolaria Slovaciae II*. VEDA SAV Bratislava 1987.
- Schematismus venerabilis cleri Dioecesis Cassoviensis, ad annum Jesu Christi, M.DCCC.XXVIII*. Typ. Caroli Werfer, Cassoviae 1828.
- Schematismus venerabilis cleri Dioecesis Cassoviensis ad annum Jesu Christi MDCCCXXXIX*. Typ. Caroli Werfer, Cassoviae 1839.
- Schematismus venerabilis cleri Dioecesis Cassoviensis, ad annum Jesu Christi, M.DCCC.XLVII*. Typ. Caroli Werfer, Cassoviae 1847.
- Schematismus venerabilis cleri Dioecesis Cassoviensis, ad annum Jesu Christi, M.DCCC.LV*. Typ. Caroli Werfer, Cassoviae 1855.
- Schematismus cleri Dioecesis Cassoviensis ad annum Jesu Christi 1881*. Typ. Caroli Werfer, Cassoviae 1881.
- Schematismus cleri Dioecesis Cassoviensis ad annum Jesu Christi 1899*. Typ. Caroli Werfer, Cassoviae 1899.
- Schematismus cleri Dioecesis Cassoviensis ad annum Jesu Christi 1915*. Typ. Ad S. Elisabeth, Cassoviae 1915.

- Schematismus venerabilis cleri Dioeceseos Cassoviensis anno salutis 1925. S. ELISABETH, Cassoviae 1925.*
- Schematismus venerabilis cleri Dioeceseos Cassoviensis anno reparatae salutis 1928. Erectae Sedis Episcopalis 125. Cassoviae 1928.*
- Schematismus venerabilis cleri Dioeceseos Cassoviensis Anno reparatae salutis 1938. Typ. Ad S. Elisabeth, Cassoviae 1938.*
- Schematismus venerabilis cleri Administrationum Apostolicarum Cassoviensis, Rosnaviensis et Satmariensis in Slovachia Anno reparatae salutis 1943. Typ. ANDREJ, Prešov 1943.*
- Schematismus venerabilis cleri Administrationum Apostolicarum Cassoviensis et Satmariensis in Ceceslovachia anno reparatae salutis 1948. Cassoviae 1948.*
- Schematizmus slovenských katolíckych diecéz 1978. Typ. SSV Trnava v CN Bratislava 1978.*
- Schematizmus Košickej diecézy. Rok 1990. Košice 1990.*
- Schematizmus Košickej diecézy 1995. VMV Prešov 1995.*
- Schematizmus Gréckokatolíckej Prešovskej eparchie 2004. Typ. VMV, Prešov 2004.*
- Schematizmus Košickej arcidiecézy 2007. Typ. Vienaľa, Košice 2007.*
- Stanovy Spolku sv. Vojtecha. SSV Trnava 1990.*
- Súpis pamiatok na Slovensku 2. OBZOR, Bratislava 1968.*
- SZIRMAY, Antonius: Notitia topographica, politica inclyti Comitatus Zempléniensis. Typis Regiae Universitatis Pestanae, Budae 1803.*
- SZOKOLSZKY, Bertalan: A százéves Kassai püspökség 1804 - 1904. Kassa 1904.*
- SZOKOLSZKY, Bertalan: A Kassai százéves egyházmegye történeti névtára és emlékkönyve. 1904. II. Kassa 1904.*
- TAKÁCS, Péter - UDVARI, István: Zemplén megyei jobbágyvállomások az úrbérrendezés korából I. Nyíregyháza 1995, s. 176-177;*
- ULIČNÝ, Ferdinand.: Dejiny osídlenia Zemplínskej župy. Zemplínska spoločnosť, Michalovce 2001.*
- Vlastivedný slovník obcí Slovenska 2. VEDA, Bratislava 1978.*
- Zempléni Főesperesség III. 1907, s. 574-575.*

II. LITERATÚRA

ARTIMOVÁ, Agáta: *Ludové misie vo farnosti Ptičie*.

In: Minoritský list č. 1(33), pôstné obdobie 2006.

CARVAJAL, Francisco Fernández: *Hovoríť s Bohom* 7. KONTAKT PLUS, s r.o. Bratislava 2004.

ČÁRSKY, Jozef: *Naše katolícke školstvo*. In: Katolícke Slovensko 833-1933. SSV Trnava 1933, s. 228-229.

Časté otázky o modlitbe ruženca a činnosti DMC. Vydalo:

Dominikánske mariánske centrum Salve, Košice 2008.

ČIŽMÁR, Marián: *Kalazanského Zbožné školy v Sabinove*. VMV, Prešov 2001.

ČIŽMÁR, Marián: *Ludia, udalosti a história Vyšného Hrušova*. VMV, Prešov 2003.

ČIŽMÁR, Marián: *Rehoľný život na území Košického arcibiskupstva*. VMV, Prešov 2004.

ČIŽMÁR, Marián: *Anton Székely (1899-1981) - kňaz a historik*.

In: Verba theologica, Cassovia/Košice, VT 8 ročník IV (2005), mimoriadne číslo, TF Košice 2005, s. 61-66.

ČIŽMÁR, Marián: *Pásli zverené im stádo. Košickí biskupi v rokoch 1804-2004*. VMV Prešov 2006.

Diamantová darcovia: M. Mastiláková a S. Pančura. Sú ľudia, ktorí... In: Podvihorlatské noviny, z dňa 6.12.1999, s. 7.

Vydavateľ: FAMM spol. s r.o. Humenné.

DZEMJAN, Albert: *Šport v obci*. rkp.: Archív RKFÚ Ptičie.

HARČAR, Anton: *Žil som v Košiciach*. LÚČ, Bratislava 2003.

HIŠEM, Cyril: *Košické presbytérium (1804-2006)*. VMV, Prešov 2006.

HLINKA, J. - KRASKOVSKÁ, I. - NOVÁK, J.: *Nálezy stredovekých a novovekých mincí na Slovensku*. Bratislava 1968.

HLINKA, J.: *Poľské razby v nálezoch mincí na Slovensku*.

In: Zborník SNM - História 13, 1973, s. 253-291.

Katolícke Slovensko 833-1933. SSV, Trnava 1933.

KLOČANKOVÁ, Márie (zost.): *Ptičie píše svoju históriu už vyše 720 rokov*. In: Zemplínsky denník. Roč. II., číslo 146/2000, z dňa 26. júna 2000, str. 4.

- KOLNÍKOVÁ, Eva: *Hromadný nález keltsko-dáckych mincí v Ptičia*. Príspevok k hospodársko-spoločenským dejinám východného Slovenska. In: Slovenská numizmatika VI., 1980, s. 23-98.
- KLOČANKOVÁ, M. (zost.): *Mohutný Vihorlat, nemý svedok premien Ptičieho*. In: Zemplínsky denník. Roč. II., číslo 146/2000, z dňa 26. júna 2000, str. 4).
- KLOČANKOVÁ, Márie (zost.): *Kanalizácia nateraz iba snom*. In: Zemplínsky denník. Roč. II., číslo 146/2000, z dňa 26. júna 2000, s. 4.
- KOLLÁR, Pavol: Čižmár, Marián. In: *Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska*. LÚČ, Bratislava 2000, s. 215-216.
- KOLNÍKOVÁ, E. - HUNKA, J.: *Nálezy mincí na Slovensku IV*. Nitra 1994.
- KUČERA, Matúš: *Cesta dejinami. Novoveké Slovensko*. PERFEKT, Bratislava 2004.
- LENČIŠ, Štefan: *Veľká Lodina a smrť Štefana Héseka 1951 - 1953*. In: Dr. Štefan Hések - 50. výročie úmrtia. Monotematický zborník z odborného sympózia v Prešove 24.4.2003. Vydal RKFÚ sv. Mikuláša v Prešove, Prešov 2003, s. 55-60.
- LENČIŠ, Štefan: *Šľachtický rod Drugetovcov z Humenného*. Humenné 2003.
- LENČIŠ, Štefan: *Katalóg Košickej arcidiecézy*. VMV, Prešov 2006.
- LEŠKO, Ján: *Futbalový internacionál Bartolomej Majerník sa dnes dožíva päťdesiatky*. Spracované podľa: <http://www.cassovia.sk/korzar/archiv/clanok.php?sub=30.8.2002>.
- MACÁK, Juraj: *Východné Slovensko v dobe veľkomoravskej*. Polypress, spol. s.r.o., Levoča 1998.
- MIKLOŠKO, František: *Nebudete ich môcť rozvrátiť. Z osudov katolíckej cirkvi na Slovensku v rokoch 1943-1989*. Bratislava 1991.
- ONDER, Anton: *Peter Behún, amatér z Ptičia, medzi slovenskou maratónskou elitou*. Beh má predurčený v priezvisku. - Kopia článku z neidentifikovaných regionálnych novín v: Archív Petra Behúna.

- POTEMRA, Michal: *Cirkevný a národný pracovník Ján Straka*. In: *Annales Dioecesis Cassoviensis. Zborník prác k dejinám Košického biskupstva*. VERBUM, Košice 1994, s. 262.
- PŮSTĚNYI, Ján: *Dejiny Spolku Sv. Vojtecha*. SSV Trnava 1929. Ptičie 735. Pre Obecný úrad Ptičie vydal: Reklamná agentúra WM, Humenné 2008.
- SEDLÁK, Peter: *Hnutie spolkov striezlivosti na Slovensku v rokoch 1844-1874*. VMV Prešov 1998.
- SEDLÁK, Peter.: *Kresťanstvo na území Košického arcibiskupstva (od počiatkov do roku 1804)*. VMV Prešov 2004.
- SEDLÁK, Peter: *Michal Rovňák*. In: HIŠEM, C.: *Košické presbytérium (1804-2006)*. VMV Prešov 2006, s. 213;
- STOLÁRIK, Stanislav: *Humenské kolégium a traja košickí mučeníci*. PRINT-EX Bardejov 1995, s. 75.
- STOLÁRIK, Stanislav: *Svedectvo bez slov*. Košice 2008.
- ŠKUBA, Andrej: *Kamienka*. Humenné 2007, s. 182n.
- TKÁČ, Alojz: *Pohľady z križovatky*. BENS, Kapušany 2004.
- Zomrel, lebo ho komunisti nenávideli*. In: *Podvihorlatské noviny*, roč. XLIX, číslo 48, z dňa 24.11.2008, s. 2, vydavateľ: FAMM PRESS, s.r.o. Humenné.
- Ty si mať dobrotivá*. Rím 1986.
- ZUBKO, Peter: *Dejiny Košickej kapituly (1804-2001)*. VMV, Prešov 2001.
- ZUBKO, Peter: *Košický veraikon*. Prešov 2008.
- ZUBKO, Peter: *Vývoj cirkevnej organizácie v Košickej diecéze (1804-2005)*. Košice 2006.

ZOZNAM SKRATIEK

- AACass - Archivum archidiecesis cassoviensis (Archív Košickej arcidiecézy)
AD - Anno Domini (v roku Pána)
AOÚ - Archív obecného úradu
BÚ - Biskupský úrad
cca - Circa, asi, približne
CIC - Codex iuris canonici (kódex kánonického práva)
CMBF - Cyrilometodská bohoslovecká fakulta
CN - Cirkevné nakladateľstvo
CO - Cirkevné oddelenie
ČSAD - Československá autobusová doprava
ČSČK - Československý červený kríž
ČSR - Československá republika
ČSSR - Československá socialistická republika
DO KSS - Dedinská organizácia Komunistickej strany Slovenska
DMC - Dominikánske mariánske centrum
FER - Farská ekonomická rada
HG - Hlinkova garda
HM - Hlinkova mládež
HR - Heraldický register
HSLS - Hlinkova slovenská ľudová strana
In - V, vo
JRD - Jednotné roľnícke družstvo
Kčs - Koruna československá
KNV - Krajský národný výbor
KOP - Kronika obce Ptičie
KSČ - Komunistická strana československá
KU - Katolícka univerzita
LUT - Ľudová umelecká tvorivosť
MDD - Medzinárodný deň detí
MLK - Miestna ľudová knižnica
MNV - Miestny národný výbor
Mons. - Monsiňor (pápežské vyznamenanie)
OCarm - Ordo carmelitanorum (karmelitáni)
OFM - Ordo fratrum minorum (františkáni)
OFMCap - Ordo fratrum minorum capucinatorum (kapucíni)
OFMConv - Ordo fratrum minorum conventualium (minoriti)

ONV - Okresný národný výbor
 OP - Ordo praedicatorum (dominikáni)
 OPraem - Ordo premonstratensium (premonštráti)
 OSA - Ordo sancti Augustini (augustiniáni)
 OSP - Okresný stavebný podnik
 OSŠ - Osemročná stredná škola
 OÚ - Obecný úrad
 OV - Okresný výbor
 P. - Páter
 PD - Poľnohospodárske družstvo
 PO - Pionierska organizácia
 RKFÚ - Rímskokatolícky farský úrad
 SAV - Slovenská akadémia vied
 SD - Spotrebné družstvo
 SchP - Scholarum Piarum (Rehoľa zbožných škôl, piaristi)
 SJ - Spoločnosť Ježišova, Societas Jesu (jezuiti)
 SNL - Slovenská národná liga
 SNP - Slovenské národné povstanie
 SNR - Slovenská národná rada
 SPP - Slovenský plynárenský priemysel
 SSV - Spolok svätého Vojtecha
 SÚGK - Slovenský ústav geografie a kartografie
 SVŠ - Stredná všeobecnovzdelávacia škola
 SZM - Socialistický zväz mládeže
 ŠD - Školská družina
 ŠFŽP - Štátny fond životného prostredia
 ŠK - Školská kronika
 ŠOBA - Štátny oblastný archív
 ŠTB - Štátna bezpečnosť
 TBC - Tuberkulóza
 TF - Teologická fakulta
 TJ - Telovýchovná jednota
 UNRRA - Správa spojených národov pre pomoc a obnovu
 VB - Verejná bezpečnosť
 Vdp. - Veľadôstojný pán
 VMV - Vydavateľstvo Michala Vaška

VOSR - Veľká októbrová socialistická revolúcia
VSOS - Vlastivedný slovník obcí na Slovensku
VVaK - Východoslovenské vodárne a kanalizácie
ZDŠ - Základná deväťročná škola
ZŠ - Základná škola

SUMMARY

The residents of Ptičie celebrated a number of important cultural, social and religious festivities in 2008, which also included the commemoration of 735 anniversary of the first written record of the village. A number of important religious events took place in the village and the parish, such as the administration of the sacrament of confirmation in the parish church of Virgin Mary in April 2008, the solemn consecration and renewal of the parish church, commemorating the 250th anniversary of its erection, on Sunday, 15 June 2008, and also a ceremony to commemorate the 110th birth anniversary of Michal Rovňák, a Ptičie parish priest and martyr, taking place in November 2008.

These events were the incentive for writing a commemorative publication about the village, titled *Ptičie, obec v malebnom údolí Ptavky* (Ptičie, a Village in the Picturesque Ptavka Valley). Martin Čižmár, the compiler of the publication, attempted to cover the basic data regarding the village, spanning from antiquity to the present day.

This book attempts not to become a definite work in this field, nor it aspires to describe all details regarding the life and history of Ptičie residents. It contains fundamental information which can be further expanded in the future.

The content of this publication is structured in ten chapters, which deal with basic information regarding the village, the name of the village, its coat of arms, location, climate, its flora and fauna, history of the village from antiquity up until the present day, as well as the history of agriculture, which can be traced back thanks to the well kept written records. This chapter's emphasis is put on the radical change caused by a radical collectivization of the agriculture, which was carried out by the communist regime in the 1950s. These events are described in detail by the witness and chronicler Pavol Dzemjan. Also, this work deals with the political life of the village, the issue of emigration in the early 20th century, and other issues. Chapter seven describes the religious life in the village of Ptičie, as well as the surrounding villages, which had been under Ptičie jurisdiction since 1802. The concluding three chapters depict the spheres of education, culture, sport and social activities of Ptičie residents.

Thanks to our historical research we have managed to present education in our village, since the beginnings until the end of our school's operation. We have learnt the names of each and every village schoolmasters teaching in the village of Ptičie, from its beginning until its demise.

As far as the cultural life of the village is concerned, this part of the spiritual life of the Ptičie village residents is described in great detail in this part of our work. A number of significant documents of the village spiritual culture have been published, of which our book presents many a publishing stemming from the 16th century. Also, a number of historic publications are a part of Ptičie cultural heritage, such as a book by Juraj Fándly, a famous Slovak author of the enlightenment period. In our parish archive is a number of precious publications, such as a Bible published in 1590 in the Belgian town of Louvain, as well as a number of publications from across Europe; a copy of the first Slovak printed Bible from 1829, or a number of philosophical works. All this is presented to our readers in this chapter of our book.

This publication also contains a great deal of images, which make it even more appealing to the reader. The data provided in our book is documented in the reference section at the end of the publication.

This book presents the history of our village, its natural beauty, archaeological excavations, and the cultural heritage, which has been preserved to this day. Our publication contains all this and much more. The book is not the work of just one author, on the contrary; a number of individuals, most of them Ptičie residents contributed to it. A great deal of data has been adapted from the Ptičie Chronicle, which had a number of contributors throughout the years, all of whom are mentioned in our book. I should like to mention Pavol Dzemjan in particular, who had described in detail the events in the first half of the 20th century, as well as Marta Kundrátová and Anna Cukrovaná, and also all residents willing to give testimonies on various topics. The book contains great deal of images, which were provided by the residents of Ptičie, reacting swiftly to our plea for such historic material.

Last but not least, I should like to thank Our Lord for granti-

ng us good health and abilities, the time and means necessary for this work coming into the being. I should like to thank the individuals in charge of Ptičie village, headed by the Mayor Marián Čorný, under whose auspices and financial assistance our book was published. Besides this, a number of individuals and sponsors came forward and made donations, for which I am grateful.

I believe that many will be surprised and thrilled upon receiving a copy of our publication. Should this book contribute to the spiritual enriching of the readers to at least some extent, the toil of the authors has not been in vain.

At this point follows the final blessing: May God almighty bless Ptičie and its people now and forever !

ZUSAMMENFASSUNG

Im Jahre 2008 feierten die Bewohner der Gemeinde Pticie mehrere bedeutende kulturelle, gemeindliche und religiöse Ereignisse. Zu denen gehörte auch die Gedenkfeier anlässlich des 735. Jubiläums der ersten schriftlichen Erwähnung. Was das Glaubensleben der Angehörigen in der Gemeinde und Pfarrgemeinde Pticie betrifft, war das bedeutendste Ereignis die Erteilung des Firmsakramentes in der Kirche Jungfrau Maria Name in April 2008, dann die feierliche Konsekration der renovierten Pfarrkirche am Sonntag, 15.6.2008 anlässlich ihrer Gründung und des Aufbaus vor 250 Jahren und schließlich die Gedächtnisfeier des Pfarrers von Pticie und Märtyrers Michal Rovnak im November 2008 anlässlich des 110. Jahrestages seiner Geburt.

Diese Ereignisse wurden Anlass zur Aufarbeitung der schriftlichen und erinnerungswichtigen Publikation über die Gemeinde Pticie mit der Überschrift: Pticie, eine Gemeinde im Malertal des Ptavka. Ihr Autor Marian Cizmar versuchte in diesem Werk die wichtigsten Auskünfte über diese Gemeinde, seit alters her bis in die Gegenwart zu verzeichnen und zu schildern.

Dieses Buch ist kein endgültiges, definitives Werk, in dem Sinne, dass bereits alles über das Leben und die Geschichte der Einwohner von Pticie aufgeschrieben wäre. Aber inhaltlich sind hier schon wichtige Ereignisse festgehalten, die in Zukunft als Grundstein zur Ergänzung dienen können für weitere Werke, um über all das weiter zu schreiben, was in diesem Buch noch nicht steht.

Der Inhalt des Buches ist in zehn Kapitel gegliedert. Hier werden kontinuierlich stufenweise Grundinformationen über die Gemeinde Pticie präsentiert, ihr Name, Zeichen, Lage, klimatische Bedingungen, Flora und Fauna, Geschichte der Gemeinde seit Anfang bis zur Gegenwart, Landwirtschaft seit früheren Zeiten, die man auch auf Grund des Dokumentationsmaterials besser verstehen kann. Die Betonung liegt in diesem Teil auf der radikalen und gewalttätigen Veränderung in der Landwirtschaft durch die erzwungene Gründung der Kolchosen während der Kollektivisationszeiten des ehemaligen kommunistischen

Regimes in den 50-iger Jahren des 20. Jahrhunderts. Die detaillierte Schilderung dieser Ereignisse stammt aus der Feder des Chronikführers Pavol Dzemjan, der Augenzeuge war. Weiter wird das politische Leben in der Gemeinde charakterisiert, die Problematik der Auswanderung am Anfang des 20. Jahrhunderts und andere Angelegenheiten. Im siebten Teil ist verhältnismäßig große Aufmerksamkeit dem religiösen Leben der Bewohner der Gemeinde Pticie gewidmet und auch einiger umliegenden Gemeinden, die rechtlich seit 1802 zur Pfarrei Pticie gehörten. In den letzten drei Teilen schildert der Autor die Situation in Schulwesen, Kultur, Sport, Massenaktivitäten. Dank der historischen Forschung ist es gelungen, dass die Geschichte der Schule und des Schulwesens seit dem Beginn bis in die Gegenwart kompetent ausgearbeitet wurde. Wir kennen alle Namen der Lehrer, die hier gewirkt haben bis zum Untergang der Schule.

In dem Abschnitt über das Kulturleben in der Gemeinde ist ziemlich ausführlich der Bereich des geistlichen Lebens der Einwohner geschildert. Es wurden mehrere Dokumente, die über das geistliche Leben in der Gemeinde berichten, in Original Druckform in diesem Werk veröffentlicht, beginnend mit dem 16. Jahrhundert. Zugleich sind einige Druckdokumente aus der Zeit der Bernolak-Bewegung Kulturerbe der Gemeinde Pticie. Zu ihnen zählt auch das Buch des bedeutenden slowakischen Schriftstellers aus der Zeit der Aufklärung Juraj Fandly. Im Archiv des katholischen Pfarramtes befindet sich eine Bibel aus dem Jahre 1590, gedruckt im belgischen Louvani, und mehrere Druckdokumente aus bekannten europäischen Druckereien, ein Exemplar der ersten slowakischen Bibel aus dem Jahre 1829, sowie auch einige Werke der bedeutenden Philosophen. Das alles und noch einige andere interessante Wirklichkeiten stellen sich dem Leser in diesem Kapitel dar.

Das Buch ist reich verflochten mit vielen Fotodokumenten, womit es noch interessanter wird. Informationen, die im Buch verzeichnet sind, sind dokumentiert im Verzeichnis und im Register am Ende.

Das Buch beschreibt die reiche Geschichte der Gemeinde, ihre Naturschönheiten, ihre Geschichte, archeologische

Entdeckungen von großer Bedeutung, Kulturerbe bis zu den heutigen Zeiten.

Dieses Buch schildert also mehrere Angelegenheiten, es ist das Werk nicht nur von einem Autor, denn an seinem Entstehen wirkten mehrere Personen mit, meistens aus der Gemeinde Pticie. Einige Informationen sind wortwörtlich übernommen aus der Chronik der Gemeinde Pticie, die von mehreren Schriftführern geschrieben wurde. Besonders zu erwähnen sind Chronikführer Pavol Dzemjan, der treu und sehr detailliert das Geschehen in der Gemeinde in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts beschrieben hat, aber auch andere wie Marta Kundratova und Anna Cukrovana und die Bürger, die bereit waren zu den verschiedenen Themen ihr Zeugnis abzulegen. Dank vieler Bürger könnten wir auch viele Fotodokumente gewinnen, die auf den Aufruf des Autors hin eine Menge an wertvollen und historisch wichtigen Fotografien sammelten.

Zum Schluß möchte ich ganz herzlich danken: zuerst dem lieben Gott für das Geschenk der Gesundheit, der Fähigkeit, der Zeit und der Mittel, die notwendig waren dazu, dass dieses Werk vollbracht werden konnte. Ein besonderer Dank gilt der Leitung der Gemeinde Pticie, vertreten von ihrem Bürgermeister Marian Corny, von der diese Initiative ausgegangen ist, und die behilflich war bei der Entstehung dieses Buches auch mit finanziellen Mitteln. Außerdem wurde dieses Buch auch mit finanziellen Mitteln von einigen Sponsoren unterstützt, bei denen wir uns an dieser Stelle ganz herzlich bedanken.

Ich bin überzeugt, dass viele von diesem Buch überrascht aber auch erfreut sein werden. Wenn dieses Buch ein bisschen dazu beiträgt, dass die Leser geistlich und geistig reicher werden, dann ist unser Bemühen nicht umsonst gewesen.

Und ganz zum Schluß ein aufrichtiger Wunsch: Gott segne die Gemeinde Pticie und alle ihre Bewohner jetzt und in Zukunft!

PRÍLOHY

I. TEXTOVÁ PRÍLOHA

1. Doc. PhDr. ThDr. Peter Zubko, PhD.: HISTORICKÉ POZADIE MARTÝRIA KŇAZA MICHALA ROVNÁKA

Prednáška pre verejnosť počas rekolekcií kňazov Sninského
dekanátu Ptičie 18. novembra 2008

Pochválený buď Ježiš Kristus!

Vážený otec arcibiskup,
drahí spolubratia kňazi,
bratia a sestry!

Tu, neďaleko od tohto miesta, sa narodil pre nebo (odišiel na večnosť) jeden skvelý kňaz našej Košickej diecézy kvôli tomu, že dal ostatným dobrý príklad a zostal verný Kristovi až do konca a za svoju vernosť Bohu zaplatil životom. Obecná kronika píše o tom dni – Vaša obecná kronika –, že toto bol asi najstrašnejší deň v dejinách obce. Je tam napísané toto: „[Dňa] 8. apríla 1955 vo Veľký piatok po ťažkej nemoci odchádza na večnosť veľadôstojný pán Michal Rovňák. Jeho telesné pozostatky sú uložené v kostole v Ptičom. Na Veľkú noc v popoludňajších hodinách sa vykonávajú pohrebné obrady. So zosnulým sa prišli rozlúčiť veriaci i známi z blízkeho i ďalekého okolia. Pohrebné obrady vykonával veľadôstojný [humenský] okresný dekan Dr. Ondrej Marinko za asistencie 35 kňazov z okolia. Zomrelého Michala Rovňaka pochovali v kostolnom dvore na severnej strane pri sakristii.“

Pri správe o takýchto ľuďoch si poplačeme, lebo tieto príbehy sú veľmi smutné. Sú rovnako smutné ako príbeh muža, ktorý to všetko začal – Ježiša Krista, Božieho Syna. Ježiš Kristus bol totiž prvý, ktorý ukázal, o čo vlastne v živote skutočne ide. Ježiš Kristus položil život, aby nás vykúpil, ale na druhej strane môžeme povedať aj to, že dal prednosť pravde, lebo sám povedal: „Ja som cesta, pravda a život“ a za toto poslanie, na ktoré ho Otec poslal na túto zem, zaplatil životom, a tak sa stal vzorom a prvým mučeníkom. Ježiša Krista liturgia nazýva Kráľom všetkých mučeníkov. Kristus ale povedal svojim apoštolom, a skrze nich

hovorí aj nám: „Budete mi svedkami!“ A keby sme si rozobrali význam slova svedok v pôvodnej reči Nového zákona – gréčtine – tak, ako je tam doslova napísané: „Budete mi martýrmi!“ Slovo svedok znie po grécky martyros. A skutočne v prvých storočiach platilo to, že kanonizovaný, Cirkvou uznaný svätý bol v podstate len ten, kto zomrel ako mučeník. Mali byť nimi aj takí, ako bola preblahoslavená Panna Mária, apoštol Ján, či veľkí otcovia púšte. Okrem nich bolo možné svätosť dosiahnuť len skrze mučenícku smrť.

Ani si nevieme predstaviť, že na jednej strane je to veľmi nepríjemné, ťažké a túto skúšku nikto nechcel podstúpiť, na druhej strane je to čosi nedosiahnuteľné a veľká milosť – áno, aj smrť je milosť a všetkým mučeníkom ju v ťažkých prvých storočiach kresťanstva udelil Kristus. On ale zostal prítomný so svojou Cirkvou nielen v týchto prvých storočiach, ale ostal s nami celé tisícročia až do dnešných dní.

Ak by sme sledovali to, čo o prvých mučeníkoch písali vtedajší prví kresťania, čítali by sme len samé pozoruhodné veci. To, čo bolo pre nich to najdôležitejšie, bolo porovnanie života vtedajších svätcov so životom Ježiša Krista. Prvé takéto historické martyrológium máme zachované z roku 157, keď zomrel veľký mučeník sv. Polykarp, biskup zo Smyrny v Malej Ázii. O jeho živote čítame, že najmä jeho koniec sa podobal koncu života Ježiša Krista. Zatkli ho preto, lebo ho nenávideli, zatkli ho preto, lebo sa našiel zradca rovnako ako u Krista, zatkli ho tak ako Krista. Viedli ho k vojakom na vypočúvanie rovnako ako Krista, zachádzali s ním podobrotky aj pozlotky rovnako ako s Kristom, mučili ho rovnako ako Krista, odsúdili ho na smrť a zomrel rovnako hrdinsky ako Kristus, modliac sa za tých, ktorí mu ublížili. A toto, bratia a sestry, Cirkev vždy sleduje, keď niekto zomrie mučeníckou smrťou.

V prípade kňaza Michala Rovňáka treba rozprávať o smrti mučeníckej, o smrti, ktorá je tak podobná smrti blahoslavenej sestry Zdenky Schelingovej, ktorá zomrela rovnako po návrate z väzenia tak, ako aj tento náš duchovný otec. On dokonca zomrel na Veľký piatok, čiže v tom istom čase ako Kristus. Aj to je znamenie o Božej milosti a priazni, nie o tom, žeby na neho Boh aj v najťažších chvíľach zabudol. Prečo, bratia a sestry, bolo potrebné čosi také? Ako je vôbec možné, že niekto sa odvážil siahnuť na

život iného človeka? My si nevieme predstaviť to, že by sme mali niekomu ubližovať a ublížiť mu až tak, žeby sme ho priviedli na druhý svet. Ale vieme aj o takých prípadoch, že niekto sa utrápi kvôli iným ľuďom, pretože mu spravili neprijemnosti a utrápi sa až na smrť...

Nie je nám z toho dobre, nie je nám z toho príjemne, lebo sväté Písmo hovorí: „Beda človekovi, z ktorého pohoršenie vychádza,“ avšak v našej krajine, a nielen v našej, ale aj v okolitých, bol taký režim, taký systém, ktorý prenasledoval ľudí, a predovšetkým dobrých ľudí, a ešte viac tých, ktorí slúžili pravde, slúžili Bohu a neváhal im vziať život. I u nás, aj v okolitých krajinách, nastúpil po druhej svetovej vojne komunizmus. Komunisti radi rozprávali o tzv. Víťaznom februári 1948, keď sa dostali k moci. Toto prevzatie moci prešlo veľmi hladko a bez akéhokoľvek krviprelievania. Bolo to však, bratia a sestry, len divadlo. Divadlo, ktoré bolo pripravené dávno vopred. Už počas prvej Slovenskej republiky na konci druhej svetovej vojny v 1943. a 1944. roku, keď bola obnovená Slovenská národná rada, nebola obnovená taká, aká pôsobila dávno predtým, ešte za Uhorska, ale vznikla úplne nová Slovenská národná rada, ktorá sa motivovala sovietskym vzorom. Väčšina ľudí v tejto Slovenskej národnej rade boli komunisti, trochu demokratov, ale v prvom rade to boli komunisti. Napokon aj ten, kto sa dostal k slovu, bol Klement Gottwald.

Títo komunisti si postupne získali moc politickú, získali si tajnú políciu a môžeme povedať, že všade boli ich ľudia. Napokon bolo potrebné vymeniť už iba hlavičku a túto hlavičku – vládu v štáte – vymenili vo februári 1948. Všetko bolo pripravené, už všetko mali v rukách. Bola to len politická hra pre ľudí, divadlo pre svet. Toto sa nestalo to len u nás, ale aj v okolitých krajinách, no s jedným malým rozdielom. Dve významné authority – veľkí ľudia – spomínajú na komunizmus v našej krajine ako na ten najhorší v celom sovietskom bloku. Jedným bol kardinál Agostino Casaroli, ktorý bol vyjednávačom medzi Svätou stolicou a československou vládou a vo svojich spomienkach napísal, že nebolo horšieho a ťažšieho vyjednávania ako s československými komunistami. S nimi sa nedalo absolútne na ničom dohodnúť. Jeden deň chceli to, a zajtra platilo čosi úplne niečo iné. Druhým veľkým mužom, ktorý povedal toto isté, bol vtedajší kardinál

Karol Wojtyła, keď chcel na pohrebe pána biskupa Štefana Trochtu v Čechách prehovoriť nad hrobom nebožtíka, ako je to zvykom a ako sa to patrí, ale komunisti mu to zakázali celkom arogantne: Nám tu nejaký Poliak kázať nebude! Tak to spomína v jednej zo svojich kníh.

To, bratia a sestry, dosvedčuje, ako tu bolo v skutočnosti neslobodne a ťažko. Museli nám to povedať tí „zvonku“. Takéto prenasledovanie napríklad nezažili veriaci v Nemeckej demokratickej republike, lebo tam kresťanov-katolíkov bolo veľmi málo, prevažovali evanjelici. U nás boli katolíci vo väčšine. V 1946. roku prebehli posledné slobodné voľby a tieto voľby ukázali jednu zaujímavú skutočnosť. Všade, vo všetkých krajinách, sa po vojne konali voľby, bolo treba zvoliť nové vlády pre nové časy. Na Slovensku voľby nevyhrali komunisti, ale demokrati, v Čechách vyhrali komunisti. Slovensko bolo jedinou krajinou v tom nastávajúcom sovietskom bloku, kde komunisti nevyhrali. – I to o niečom svedčí. Avšak, vláda bola v Prahe, nie na Slovensku. Českí komunisti sa s tým nemohli zmieriť a robili také akcie, že po 1948. roku zo slovenskej politickej scény zmizli demokrati, agráристи, aj všetky nekomunistické strany a nastala moc jednej strany. Od tej chvíle ostala pri moci len jedna strana, ktorá si robila, čo chcela. Stalo sa to, že nastalo veľké prenasledovanie nepriateľov komunizmu, či na rovine politickej, ale aj v Cirkvi. Cirkev málokedy mal niekto rád, ale kým napr. za prvej Československej republiky v medzivojnovom období Cirkev tiež nepoužívala nejaký blahobyť zo strany štátu, štát ju rešpektoval, pretože to bol demokratický štát. Na druhej strane, keď prišli k moci komunisti, začali Cirkev likvidovať, a to celkom okato a očividne a tieto fakty sa nedajú poprieť.

Na prvom mieste v 50. rokoch 20. storočia boli zrušené rehole, najprv mužské potom ženské. Taká rozsiahla likvidácia nebola nikdy v dejinách Cirkvi, ako to vymysleli naši komunisti. V noci z 13. na 14. apríla 1950 zlikvidovali väčšinu mužských reholí a 4. mája 1950 zlikvidovali zvyšok, ktorý zostal. Ženské rehole tiež zlikvidovali na niekoľko etáp – a zrazu ich nebolo! V tejto krajine, kde existovali stovky kláštorov, zrazu nebolo jediného kláštora. A čo sa stalo s nimi rehoľníkmi a rehoľníčkami? Osud ich zaviedol do táborov, kde na nich ideologicky, psychologicky a neľudsky vplývali, aby sa zriekli viery v Boha a povolania, aby

odložili rehoľný habit. Nahnali ich do výroby a treba povedať, že mnohým zobrali vieru i život, nevraťiac o tom, že niektorých aj zavraždili.

Iným príkladom komunistickej nenávisti je to, že v 1950. roku bola zakázaná aj Gréckokatolícka cirkev, čo sa tiež neodohralo nikde v sovietskom bloku, len u nás. Ďalším príkladom komunistického zverstva bolo, že v 1950. roku zrušili všetky diecézne semináre a ponechali len jediný v Bratislave, na spôsob generálneho seminára Jozefa II. Komunisti si vyžadovali, aby Cirkev nepôsobila na verejnosti. Bolo zakázané robiť akékoľvek náboženské podujatia, pobožnosti, bohoslužby mimo kostola. Cirkev sa tomu prispôsobila. Zrazu sa stala cirkvou mlčiacou.

Štát zorganizoval fingované procesy, najprv s desiatimi rehoľníkmi, tzv. mosterproces, potom aj s biskupmi, ktorých odsúdili, lebo si na nich vymysleli nepravdy, napríklad že sú to vatikánski špióni, imperialisti Západu a že prišli rozvracať naše ľudovodemokratické zriadenie atď. Medzi desiatimi rehoľníkmi bol odtiaľ z Východu gréckokatolícky redemptorista páter Ján Mastiliak, ktorý zomrel v povesi svätosti. Medzi biskupmi boli Michal Buzalka, Pavol Peter Gojdič, Ján Vojtaššák, ktorých odsúdili najprv na doživotie, potom na dlhoročné tresty – až také, že biskup J. Vojtaššák sa usmieval, že keď sa raz dožije konca svojho väzenia, bude mať sto rokov.

Štát zašiel ešte ďalej a okrem toho, že sa snažil zlikvidovať biskupov a kňazov, ktorí boli intelektuálmi, chcel dosadiť na ich vysoké funkcie iných, štátu oddaných ľudí, a v mnohých prípadoch sa mu aj podarilo na ich miesta nájsť veľmi ctižiadostivých kňazov, takých, ktorí cítili zranenia voči svojím biskupom, ktorí už boli vo väzení. Takto to urobili v Spišskej diecéze, kde dosadili za vikára Ondreja Schefera, takto to urobili v Banskobystrickej diecéze, kde dosadili nešťastného kňaza Jána Decheta, ktorý bol potom aj exkomunikovaný. Vznikli proštátne organizácie, najprv Mierové kňazské hnutie duchovných, neskôr Pacem in terris, do ktorých naháňali kňazov za členov, a čo bolo ešte horšie, mnohých z radov duchovných, ale aj laikov zlákali ako spolupracovníkov tajnej bezpečnosti, mnohým z nich pokazili život, pretože z mnohých sa stali zradcovia. Možno toho povedali málo, možno nič, ale ani svedomie ani Boha oklamať nemožno.

A čo nato, bratia a sestry, hovorila Cirkev? Čo na túto

neprávosť mohla hovoriť, keď Cirkvi zobrali všetko: veriacich, mnohých duchovných otcov, rehoľníkov, zničili kňazský dorast, mnohých odpratali, aby neboli pred zrakom verejnosti viditeľní, vzali majetok, niekde znárodnili aj kostoly, len aby Cirkev upadla do zabudnutia, aby postupne vymrela a aby jej raz nebolo.

Zaujímavé je listovať v archívoch, bratia a sestry, a čítať o tom, ako sa mnohí kňazi dostávali do väzenia. Z našej diecézy totiž to boli vo väzení mnohí. Na Zelený štvrtok 2008 sme v našej košickej katedrále odhaľovali pamätnú tabuľu tým našim kňazom, ktorí si túto nespravodlivosť užili až-až. Prišli sme na to, že tých neprávostí sa stalo skutočne veľmi veľa. Už v 1919. roku u nás zabíjali maďarskí bolševici, počas vojny vojaci i partizáni, v 1945. roku boli neprávom od nás vysídlení 24 kňazi na čele s biskupom Štefanom Madarászom do Maďarska, pretože neboli Slováci. Po druhej svetovej vojne v dvoch prípadoch ešte pred nástupom komunizmu, boli niektorí kňazi šikanovaní skrytými komunistami. Spočítali sme, že vo väzení bolo z našej diecézy minimálne 93 kňazov od niekoľkých týždňov až do niekoľko rokov. To isté sa dialo aj za hranicami Slovenska v Maďarsku, pretože naša diecéza siahala až tam. Viacerí kňazi šli do pracovno-technických táborov (PTP) a tých bolo minimálne 22. Počas komunizmu bolo obľúbeným trestom postavenie kňaza mimo pastoračiu, ak sa nepáčil režimu alebo niekomu inému a takých bolo aspoň 76. Viacerí kňazi emigrovali, lebo tu nebola sloboda. Mnohí bohoslovci, ktorí boli v košickom kňazskom seminári pred jeho zrušením v roku 1950, sa už nikdy kňazmi nestali a mnohí na to spomínajú s ťažkým srdcom – a aj za túto krivdu bude musieť niekto pykať. A napokon, boli aj takí kňazi, ktorí buď zomreli vo väzení, alebo po návrate z väzenia na následky mučenia. – A jedným z nich bol aj páter Michal Rovňák.

Bratia a sestry, niet takého prípadu v našej Košickej diecéze, ako je práve tento. Toto je jedinečný prípad, a to preto, lebo Michal Rovňák zomrel, ale zomrel ako Kristus – zomrel preto, lebo ho nenávideli bez príčiny tak, ako niekedy nenávideli Krista, zomrel na Veľký piatok rovnako, ako na Veľký piatok kedysi zomrel Kristus.

Ak by sme sa mali pýtať prečo mnohých kňazov poslali do väzenia, v archívoch sa dozvieme mnohé skutočnosti. Traja ľudia v dedine sa vtedy museli zastať kňaza, aby sa mu vtedy nič nestá-

lo, a to predseda MNV, predseda KSS a predseda JRD. Ak len jeden z nich len náznakom povedal, že kňaz je zlý, začala sa jeho kalvária. A takých kňazov s pohnutým životom boli v našej diecéze desiatky. A viete aj to, že medziľudské vzťahy sú niekedy také, že občas niečo niekedy zaiskrí. Kňaz, ktorý je strážcom mravnosti v každej farnosti, musí občas povedať aj čosi nepríjemné, že tak a tak sa to robiť nemá, ale inak, že nie tak káže evanjelium, ale inak... Ak svedomie niekoho z tých troch mužov vtedajšej komunistickej moci čosi vyčítalo, alebo sa im niečo nepáčilo, v tej chvíli siahli na miestneho duchovného. Alebo stačilo niekoho popudíť voči farárovi. Podobne to bolo aj v prípade Michala Rovňáka. Viete, bratia a sestry, zlo môže byť veľké, ale vždy mu môže niekto zabrániť. Sú však aj takí, ktorí mu zabrániť nechcú.

Mnohí kňazi spomínali na svoje väzenie, páter Michal Rovňák už nestihol, ale viacerí, ktorí stihli, napísali zvláštne svedectvá o dobe, ktorú zažili. Niektorých vo väzení zlomili a zlomili ich veľmi rýchlo, a preto sa rýchlo dostali z väzenia von. Mnohí prisľúbili spoluprácu s režimom, len aby nemuseli trpieť a aby neboli odlúčení od ľudí. Veľký spišský intelektuál Ladislav Hanus napísal spomienky, v ktorých uviedol, že sa hanbí za väzenie, o ktorom nechce rozprávať, ale v istej chvíli opísal to, čo sa tam dialo a vysvetlil aj dôvod, prečo nechcel na svoje väznenie spomínať. Nechcel spomínať preto, lebo aj jeho zlomili! Vo svojich spomienkach píše, že tlak a diabolstvo komunistických výsluchov boli také nepríjemné a neustávajúce, že hádam ani nebolo takého muža vo väzení, ktorého by neboli zlomili, ktorý by nebol podpísal, alebo nebol falošne svedčil na súde proti iným, a to preto, lebo si to takto želali komunisti, na ktorých tak v tej chvíli nepadal tieň podozrenia.

Boli však, bratia a sestry, aj takí, ktorých nikdy nezlomili. Viacerí z nich sú už na oltári: blahoslavení prešovskí biskupi, Z. Schelingová, aj spomenutý páter Ján Mastiliak z Nižného Hrabovca, pochovaný v Michalovciach. Od neho po návrate z väzenia jeho predstavení redemptoristi žiadali, aby napísal spomienky na väzenie. Vtedy napísal útlú brožúrku na niekoľkých stranách, ktorá má názov *Za hrst' spomienok* a v nej napísal toto: „Nechcem nikoho zafažovať tým, čo tam bolo, veď aj bachari si plnili len svoju povinnosť“ a nepovedal nič viac.

Bratia sestry, aj my, ak zažijeme niečo zlé, cítime potrebu komusi to vyrozprávať. A keď sa nám deje veľké zlo, tak patrične na to chceme reagovať rovnako veľkým hnevom a možno aj celkom oprávnené. Ale doba, ktorá už – chvála Bohu – nie je, nás učí, alebo nám dáva za príklad takých ľudí, ktorí prešli oveľa ťažšími skúškami, než akými prechádzame my. Im totiž išlo o život! A mnohí z nich po návrate z väzenia len tíško dodýchali a mnohí z nich nerozprávali veľa, lebo keď človek dozrie duchovne, už nerozpráva o zbytočnostiach.

Viete, aj nášho biskupa Jozefa Čárského († 1962) v istom čase zlomili z rôznych dôvodov. Po prvé preto, lebo potreboval lieky na cukrovku, ktorých sa mu nedostávalo a komunisti mu to odmietli. A potom prišli mnohé iné veci – psychologický nátlak – až sa náš biskup stál akýmsi prototypom „vzorného“ kňaza, ktorý spolupracuje s režimom. Všetko bola len hra. Aj biskup si uvedomoval, že stál sa len bábkou, a to až do jednej veľkej chvíle – kým (keďže v päťdesiatych rokoch sa robila reforma obradov Veľkého týždňa) prišiel prípis z Ríma až do Košíc, že veľkonočné obrady sa majú konať vo svojom čase. Dovtedy sa totiž bohoslužby konali len ráno a komunisti tlačili na to, aby to bolo čím skôr, aby ľudia išli do práce. Pápež Pius XII. nariadil, že na Zelený Štvrtok sa majú konať obrady večer, lebo večer bola posledná večera; na Veľký piatok majú byť o tretej popoludní, lebo vtedy zomrel Kristus; a vzkriesenie nech je po zotmení z Bielej soboty na Veľkonočnú nedeľu, lebo práve pred úsvitom prvého dňa v týždni, pred nedeľou, Kristus vstal z mŕtvych. Komunizmus–nekomunizmus, biskup J. Čársky okamžite nariadil, aby sa obrady konali vo svojom čase, a tak sa aj stalo. Keď pán biskup J. Čársky zomieral, stihol pripraviť obežník, ktorý už ale nikdy nevyšiel, lebo ho komunistická cenzúra nepustila. Biskup napísal, že „vlak sa už blíži do cieľa,“ akoby už cítil svoj koniec. A takto tíško odišiel. My sa dnes môžeme pýtať, či sa biskup J. Čársky spreneveril alebo nespreneveril, spolupracoval s režimom alebo nie? Aký vlastne bol? Bol morálne dobrý alebo nie? Prečo nevydal na konci svojho života svedectvo? Nechcel, či nevládal? A odpoveď naša je zase v evanjeliu: keď sledujeme, ako narábali s Ježišom Kristom, do istej chvíle aj Kristus sa rozprával či s Pilátom či s inými, ktorí ho vypočúvali, ale od istej chvíle mlčí je ticho. Je ticho preto, lebo už nemá čo povedať, povedal všetko. Sám povedal že za svojho života

mohli sami Židia vidieť, aký bol verný pravde. A preto na konci už jeho ústne svedectvo nebolo potrebné. A tu Kristus zomiera. Spreneveril sa Kristus Pánu Bohu? – V žiadnom prípade! On bol predsa samým Bohom. Rovnako konal aj biskup J. Čársky. Do istej chvíle sa búril proti režimu, napísal niekoľko jasných apologetických listov, ale od chvíle, keď mu siahli na zdravie, na osobnú slobodu, mlčí. A toto napodobňovali aj iní veľkí muži: až do chvíle dokiaľ to šlo, debatovali s režimom a prosili za svoj život, za seba aj za tých druhých; od istej chvíle sú ticho, pretože od istej chvíle to malo mať zmysel jedine podľa Kristovho evanjelia.

Podľa ľudských meradiel to nemalo nijaký zmysel, lebo naši komunisti boli skutočne zlými komunistami. V susedných krajinách boli totiž iní komunisti. V 1955. a 1956. roku v Poľsku i v Maďarsku sa Cirkev dohodla so štátom na istom spôsobe spolužitia. A v toto verili aj niektorí naši, či už biskup J. Čársky, či niektorí iní. Tieto nádeje sa však nikdy nenaplnili, kým neprišiel 17. november 1989.

Bratia a sestry, taká je pravda o komunizme u nás, taká je pravda o päťdesiatych rokoch, ako aj tých ostatných rokoch, taká je podstata „lásky“ komunistov k Cirkvi. Niet dobrých a zlých komunistov, u nás určite nie. Dejiny sú našou učiteľkou života. Majú na rukách veľa krvi, krvi nevinných ľudí, aj Vášho duchovného otca a nášho spolubrata Michala Rovňáka. Tento muž nám dal príklad, že sa dá veľmi pekne, zbožne a sväto dožiť, aj keď práve tu začala jeho pozemská kalvária, ale odtiaľ tiež odišiel do neba – tu sa nad ním otvorilo nebo a bol prijatý do lona Abrahámovho, lebo trpel nespravodlivo ako Kristus. Páter tu mohol žiť ešte roky rokúce, vybral si však niečo iné, lebo to si vybral aj Ježiš Kristus. A to je veľkosť každého mučeníka, bratia a sestry, a to môže byť aj veľkosť naša, pretože aj my máme znášať všetky svoje bolesti trpezlivo, a to aj preto, lebo našou patrónkou je Sedembolestná Panna Mária a ona tiež vie, čo to je pretrpieť bolesť, smútok, žiaľ, keď jej zobrali najmilovanejšieho syna, ona vie, čo je to držať mŕtve dieťa v náručí. Preto sa k nej utiekajme a modlime, aby sme boli rovnako verní ako bola ona, ako bol páter Michal Rovňák, alebo všetci tí, ktorí za komunizmu trpeli a nechali sa zlomiť. Amen.

2. HOMÍLIA MONS. ALOJZA TKÁČA, KOŠICKÉHO ARCIBISKUPA A METROPOLITU, PRI SV. OMŠI ZA MICHALA ROVNÁKA, PTÍČIE 18.11.2008

Bratia kňazi milí veriaci !

Pán Ježiš pripravoval svojich apoštolov na trpké chvíle v ich živote. Ale to, čo oni mali raz prežiť, najprv on prežíval lebo nechcel len peknými slovami hovoriť o ich utrpení a bolesti, ale sám najprv prežíval to, čo oni neskoršie budú prežívať. Povedal im: mňa prenasledujú budú prenasledovať aj Vás, predvedú Vás pred mocných tohto sveta. A my vieme, že najprv ho predviedli pred najvyššiu radu, potom ho súdil Pilát, a ukrutne ho týrali, stúpali po krížovej ceste až na Golgotu, a tam na kríži zomrel.

No, a dnes liturgická spomienka na posviacku baziliky svätého Petra a Pavla nám pripomína práve aj utrpenie dvoch z najväčších apoštolov: apoštola Petra a Pavla. Bazilika svätého Petra vo Vatikane stojí nad hrobom Šimona Petra prvého pápeža a zástupcu Ježiša Krista na zemi. Bazilika svätého Pavla za murami na Ostijskej ceste stojí na mieste, kde je hrob svätého Pavla, kde je sväty Pavol pochovaný. Kráľ mučeníkov je Ježiš Kristus. Títo dvaja apoštoli mali účasť na Ježišovej mučeníckej smrti.

Ale, bratia kňazi, milí chlapci a dievčatá, milí veriaci, na utrpení a smrti Pána Ježiša za vernosť Pánu Ježišovi mali tisíce i státisíce kresťanov. A je tú vhodná chvíľa sprítomniť si v krátkosti týchto hrdinov našej viery. Boli to prví kresťania, poznáme to z cirkevných dejín. Mnohokrát museli sa skrývať v katakombách, a tie sú predovšetkým v Ríme. Vy, ktorí ste boli v Ríme, možno ste katakomby aj navštívili. Ale aj v iných mestách, podzemných chodbách, skrývali sa kresťania pred svojimi prenasledovateľmi. Potom, počas existencie svätej Cirkvi, a počas dejín svätej Cirkvi, v rozličných obdobiach a v rozličných krajinách kresťania vydávali tým najrozhodnejším, najrukolapnejším spôsobom svedectvá vernosti svojej Cirkvi. Spomeniem francúzskeho revolúciu keď sa búrali chrámy, zneuctovali sa oltáre a tisíce kresťanov, či to boli kňazi, biskupi, rehoľníci, rehoľnice, laici, mladí i starí, vydávali svedectvo o vernosti. Na začiatku minulého storočia bolo to veľké prenasledovanie v Číne, potom v Mexiku. Mnohí vylievali krv za vernosť Ježišovi Kristovi. S úctou

sa pred nimi skláňame a obdivujeme ich vytrvalosť. Samozrejme sami by to nedokázali, keby neprosili o vytrvalosť Ježiša Krista a Ducha Svätého. Svetlý príklad z nedávnej minulosti máme i v našej vlasti. Nechcem opakovať to, čo predomnou povedal pán profesor Zubko. Štyridsať rokov od päťdesiateho do deväťdesiateho roku môžeme hovoriť o skrytom alebo otvorenom prenasledovaní kresťanov katolíkov v našej vlasti. Aby som to presnejšie identifikoval, s úctou sa skláňame, ale zároveň chceme si aj zachovať vrúcnu spomienku na týchto hrdinov našej viery. Boli to otcovia, matky, dlhé roky zavretí do väzenia, odlúčení od svojích detí; boli to dospievajúci chlapci a dievčatá; niektorí nesmeli študovať ďalej pretože boli veriaci. Boli to roľníci, robotníci, inteligencia; boli to biskupi, kňazi, rehoľníci, rehoľnice. A medzi nich patril i Váš duchovný otec Michal Rovňák. Skláňame sa pred nimi a chceme si zachovať vrúcnu spomienku na nich.

Lenže my veriaci myslíme na svojích bratov a sestry vo viere, ktorí žijú v neslobode v súčasnej dobe. Bolo by sebecké, keby sme si my užívali slobodu, i keď odvážim si povedať, zaslúženú a vykúpenú, už devätnásť rokov v slobode žijeme, - práve včera bolo devätnásť rokov od 17. novembra 1989, - ale bolo by to sebecké a nesprávne, keby sme si slobodu užívali, a chráň Bože, aby sme ju nezneužívali, - a zabúdali by sme na svojích bratov a sestry, ktorí v neslobode žijú, ktorí dodnes musia trpieť za vernosť Ježišovi, jeho evanjeliu a Cirkvi. A tak sú to kresťania katolíci, ktorí dodnes žijú pod jarmom komunizmu: Kuba, Severná Kórea, Čína a Vietnam. Potom svoju vernosť Kristovi musia dokazovať v hinduistických krajinách, predovšetkým je to India. Počuli ste pravdepodobne alebo čítali ste v poslednom čase o prenasledovaní kresťanov v zemi kde žila matka Tereza, ktorá indickému národu tak veľa dala a predsa tam kresťanov prenasledujú. A pamätajme na svojích bratov a sestry vo viere v moslimských krajinách. Je to Afganistan a Pakistan, Saudská Arábia a Sudán, Indonézia, Nigéria a iné. Tam povedať o sebe že som kresťan znamená vystavovať sa náhlemu nebezpečenstvu. A tak mať vo svojej knižnici Písmo sväte znamená riskovať svoju hlavu. Tam ísť na svätú omšu v nedeľu alebo prikázaný sviatok znamená naozaj riskovať život.

Bratia kňazi, milí veriaci, máme pred očami štyridsať rokov prenasledovania Cirkvi u nás na Slovensku, v bývalom

Československu. Áno, Tertulián, veľký cirkevný spisovateľ hovoril a napísal: Sanguis martyrum semen christianorum (Krv mučeníkov semeno kresťanov). Je to pravda. Obrazne povedané: Krv mučeníkov ovieva klíčiace sa zrníčko viery v Ježiša Krista. Ale pridáme do nej i keď prijímame Ježišove slová, i ten údel: Budete pre mňa prenasledovaní! Nemôžeme byť ľahostajní voči skutočnosti prenasledovania. K ľudskej dôstojnosti patrí aj sloboda. K ľudskej dôstojnosti patrí aj sloboda vyznania svojej viery. A dovoľte mi vyjadriť určité sklamanie: Žijeme v slobode devätnásť rokov. A dodnes sú ľudia, predovšetkým je to staršia generácia, ktorí v akejsi nostalgii banujú za komunizmom. Dobré mliečko bolo po dve koruny, chlieb po päť korún; mali sme určité istoty. Ale či spomínate na desaťtisíce nevinných ľudí, ktorí práve v tom čase, keď boli určité istoty, nevinne trpeli v žalároch, pracovali na najnebezpečnejších miestach v baniach odlúčení od sveta, odlúčení od svojich najbližších?! Prišli o zdravie, prišli o rodiny, nehovoriac už o svojej existencii. Vedzte, že to bolo za komunizmu! Nechajte zabudnúť tento otrasný systém. Zabudnite na neho, a nedajbože, neplačte za ním! Verím, že medzi nami takí nie sú. Nech dá Pán Boh, nech Pán Boh zachráni, aby sa, nedajbože, takýto systém znova objavil. Prijmeme kríž, ktorý nám Boh dá, ale dnes zároveň aj pozvanie k tomu, aby sme krivde a nespravodlivosti zabránili. A tou krivdou a nespravodlivosťou vyznačoval sa komunizmus. Amen

Tabuľa v košickej katedrále

3. PRÍHOVOR STAROSTU OBCE MARIÁNA ČORNÉHO PRI ODHALENÍ TABULE MICHALOVI ROVNÁKOVI NA BUDOVE FARY

Excelencia otec arcibiskup,
vážení přítomní duchovní otcovia,
spoluobčania z Ptičieho, Chlmca,
ako aj z iných okolitých miest a obcí !

V roku 1932 bol menovaný za duchovného otca farnosti Ptičie dovedajší humenský kaplán Michal Rovňák. V našej farnosti pôsobil a tu aj ukončil svoj pozemský život, a tu je aj pochovaný. Jeho pôsobenie v našej obci bolo veľkým prínosom pokiaľ ide o pozdvihnutie duchovného a náboženského života. O jeho všestranných kvalitách hovorí aj fakt, že jeho meno je uvedené aj v dobovom *Reprezentačnom lexikóne Slovenska a Podkarpatskej Rusi* z roku 1936, kde je uvedený ako významný predseda školskej stolice a vedúci miestnych spolkov. V obecnej kronike našej obce o jeho pôsobení nachádzame niekoľko záznamov. Čítame v nej napr. aj toto: "Na poli duchovného života tu účinkuje veľadôstojný pán Michal Rovňák... Učinkuje v Ptičom až do jesene v roku 1952. V jeseni v roku 1952 je zaistený a daný do sústredenia kdesi na záp. Slovensko... V roku 1953 a to v lete vračia sa späť a to do Okresnej nemocnice do Humenného ale s podlomeným zdravím. Má porážku pravej strany (pravá ruka i noha je nevládna - porazená) a stráca reč. Jeho stav je vážny a život ohrozený... Keďže jeho stav sa nezlepšuje, po niekoľkých týždňoch prichádza do Ptičieho na faru... (Až napokon) dňa 8. apríla 1955 vo Veľký piatok po ťažkej nemoci odchádza na večnosť. Jeho telesné pozostatky sú vyložené v kostole v Ptičom. Na Veľkú noc v popoludňajších hodinách boli pohrebné obrady. So zosnulým sa prišli rozlúčiť kňazi, veriaci i známi z blízkeho i ďalekého okolia. Pohrebné obrady vykonal okresný dekan Dr. Andrej Marinko za asistencie 35 kňazov z okolia. Zomrelého Michala Rovňáka pochovali v kostolnom dvore na severnej strane pri sákristii. Menovaný účinkoval v Ptičom ako duchovný 24 rokov a odchoval niekoľko generácií. Zomrel vo veku 57 rokov. Bol to nadaný človek, vyspelý hospodár, výborný spevák-tenorista, dobrý

hudobník a po každej stranke dobre orientovaný. Bol veľmi prísny a presný. Rád mal ľudí i spoločnosť. Každému vedel poradiť a usmerniť..." Tolko záznam z obecnej kroniky.

Pán farár Michal Rovňák sa stal obeťou totalitného režimu. Nepodal sa mu, ostal verný svojim zásadám, kresťanským ideálom, Kristovi a Cirkvi až do konca. Položil svoj život. Je preto svedkom pre nás všetkých.

Táto pamätná tabuľa, ktorú teraz, otec arcibiskup oficiálne odhalíte v atmosfére výročia pádu totalitného režimu a blížiaceho sa 110. výročia narodenia pána farára Michala Rovňáka, nám bude stále pripomínať hrdinský život a smrť Kristovho kňaza, duchovného otca ptičianskej farnosti z rokov 1932-1955 Michala Rovňáka.³⁷⁷

*Tabuľa zo starého hrobu
vdp. Michala Rovňáka*

377 Kópia textu príhovoru starostu obce Mariána Čorného pred odhalením pamätnej tabule vdp. Michalovi Rovňákovi na priečelí fary, utorok 18.11.2008 je uložená v: Archív RKFÚ Ptičie, fond: Michal Rovňák.

4. BÁSEŇ VDP. MICHALA ROVNÁKA, R. 1952
REAKCIA NA DIANIE V ŠTÁTE I V KOŠICKEJ DIECÉZE:

1

Ultima evolutio iam carminis aetas
Venit nunc pro ecclesia tali benignitas
Nunquam fuit illa prius, libertas maxima
Nec in regno Saturnio trace? beata vita.

2

Saluto vos omnes socios, vostratos patres
Ordinarios benignos et benefactores
Iam novam hierarchiam cum nova anima
Salutat vos omnia, qui pascit vetera.

3

Ferrea aera desinet surgens gens aurea.
Nascenti ovi ordine nova pax mundana
Ego autem rogo Deum trahet me ex mundo
Quia non sum decoratus moderno animo.

4

Modernus animus regnat in sacerdotibus
Ordinariis, canonicis septem novo creatis
Pax, benignitas, virtus regnat in omnibus
Sigillum ideae Marx in eorum viis.

5

Ave pax mundana ave per omni(a) saecula
Rector (Š) consuetor et Benkő, anima mundana
Cum moderno canonico salutat te omne
"Sic itur ad astra" ita fuit semper.

6

Dante divina comedia sic descripsit mundum
Nominat cur(i)am romanam meretricem canis
Pro hoc coactus fugere in universum
exterrat Italiae pulchrae in via mendicis.

7

Non habens sequirens pacem, quaerens Beatricem
Ac descendens in infernum inveniens tales
Sacerdotes in habitu ferreo gementes
Super quos daemones habent suas potestates.

8

In purgatorium iens vidit Beatricem
Cum amore Dei speque rogans Deum Patrem
Ne irascrit in eum pro peccato eius
Dimissis peccatis semper fiat benedictus.

9

Ibi inveniens requiem cum Beatrice sua
Relinquem mundana gesta procedit in via
Ducente in coelum pulchrum Dante et Beatrix
quem ecclesia, patria excommunicavit.

10

Canonicus Šestak mundi novi creatura
J(..)čari collega eius in gloria sua
Vivatis beate semper in novo ordine
Diligatis ductores saeculi nostro tempore.

11

Nolo vivere, salutare iam modernum mundum
Omnia, quae possideo relinquo omnibus
Diligentibus colorem rubrum, dignitatem magnam
Vivate, possideatis mortalitatem vestram.³⁷⁸

378 Rukopis básne sa nachádza v: Pamätná kniha. Kronika farnosti Ptičie - príloha, s. 15-16, v: Archív RKFÚ Ptičie.

5. KÁZEŇ VDP. JÁNA BENKA O PANNE MÁRII

Starší veriaci spomínajú, že duchovný otec Ján Benko bol dobrým kazateľom. Dôkazom toho bol aj fakt, že susední farári ho často volali na odpustové slávnosti za kazateľa. Ako konkrétnu spomienku na duchovného otca Jána Benka pripájame jednú z jeho kázní, ktorú predniesol aj vo farskom kostole. Ide o kázeň pod názvom "Zdravas, Mária !"

"Ave Mária, Zdravas Mária, týmito slovami jasá celý katolícky svet v mesiaci máji i v októbri a s radosťou kladie jarne kvety ku nohám Matky Božej a v dôvere jej otvára svoje srdce. Ale nielen v týchto mesiacoch oslavujeme Matku Božiu - Máriu, ale sú aj iné významné dni v roku, kedy každý ctiteľ božského Spasiteľa ponáhľa sa uctiť i jeho presvätú matku. Veď Mária - Matka Božia nás všetkých priťahuje a k tejto dobrej Matke túli sa veriaci i neveriaci katolíci i inoverci, pretože Mária je magnetom ľudských duší.

Uvedomujeme si veľké katolícke tajomstvo: Boh je naším Otcom nebeským, Ježiš Kristus je naším nebeským bratom a Mária je našou najnežnejšou Matkou, v ktorej lone vykvitol najkrásnejší kvet, aký kedy svet poznal - Bohočlovek, Spasiteľ, Syn Boží. Veď Mária je zlatým mostom ku Kristovi, Mária je kľúčom ku svätostánku - Bohostánku Ježišovmu. Čím ju viac ctíme a milujeme, tým viac nás miluje a priťahuje jej Božský Syn, lebo úcta k Márii je aj úctou ku Kristu Ježišovi.

Kade kráča Kráľovna sveta Mária, je posvätená a požehnaná zem, pretože Mária je "príčina našich radostí". Vyslovovaním mena Márie pozdravujeme to najmilšie, čo nebo a zem majú mimo Ježiša. Mária je vôňou a kvetom celého stvorenia, je májom našich duší. Mária sa nám javí ako stály úsmev milosti: - jej žiara je materská láska, prívetivosť a láskavosť - jej diadémom je milosrdenstvo z 12 hviezd okolo jej hlavy. Nebeský zjav Mária má toľko pôvabnosti a toľko kúzla, že ju môžeme nazvať "-živým májom"-.

Nechodme nečinne okolo Márie. Využíjme každej príležitosti ku vyproseniu mnohých milostí. Naša úcta a láska ku Márii je doplnkom nášho učenia o Kristu Ježišovi. Naša láska ku nej je "-v Credo - Verím v Boha"- . Verím v Ježiša Krista, ktorý sa počal z Ducha Svätého, narodil sa z Márie Panny.-

Nadšenie pre Máriu, opravdivá a vnútorná zbožnosť rastie vtedy, keď si uvedomujeme, čo je Mária pre nás, čo je Mária pre Boha Otca, čo je Mária pre Ježiša i Ducha Svätého, čo je Mária v pláne stvorenia, vykúpenia a posvätenia ľudstva.

Veď Zdravas Mária - Ave Mária je najkrajšou modlitbou, krátkou vieroukou o Matke Božej - jednoduchou a hlbokou zbierkou mariánskych článkov viery. Keď sa túto modlitbu modlíme dobre, zbožne a vrúcne, sme a zostaneme horlivými a nadšenými ctiteľmi mariánskymi. Naše Zdravas musí byť červenou ružou, ktorú denne pestujeme pre Máriu, najdrahocenejšou perlou, ktorú Matke Božej denne dávame, kalich svätosti, ktorý poddávame denne našej milej Pani, Kráľovnej nebies.

Drahí moji, Ave-Zdravas je Buď pozdravená:

1. - pozdrav Boží
2. - pozdrav anjelský, ale
3. - pozdrav detský.

Ad 1. - Zdravas bolo by krásne a vznešené i vtedy, keby bolo pozemského pôvodu: - bol by to pozdrav pozemských detí nebeskej matke, dar lásky tej, ktorá porodila ľudstvu spásu sveta. Ale pôvod Zdravas Mária - nie je pozemský: anjel Gabriel, prinášajúci tento pozdrav, bol prostredníkom a poslom Božím. Zdravas Mária je pozdravom Najsvätejšej Trojice, ktorá dala takto pozdraviť Máriu.

Keď listujeme Písmo Sväté vôbec nikde nie je žiadnej zmienky o poslaní anjela ku niektorej žene: jedine Mária je ona vyvolená, omilostená, ku ktorej Boh posla svojho posla. Aký vznešený a svätý je tento pozdrav už svojím pôvodom! Sám Boh, Najsvätejšia Trojica - je prvým mariánskym ctiteľom! A to už od večnosti. Vo svetle viery môžeme smele povedať: "že mariánska úcta je tak stará ako nekonečný Boh. Jej vek je večnosť.

Zdravas! Tento pozdrav je prejavom božského milosrdenstva a Božej milosti.

a). „Ave filia mea - Zdravas dcéra moja". Pozdrav Otca milej dcéry. Pokorná, tichá, svätá Panna nazaretská Bohom vyvolená nosiť pod srdcom klenot nebeského Otca. Nepoškvrnená Ľalia mala otvoriť kvetinový kalich Synu Božiemu. Posvätná hrôza sa nás zmocňuje: Otec zdraví v Márii Matku svojho Syna. Boh Otec nebeský takou láskou miloval svoju dcéru, že jej zveril najdrahší klenot - svojho Syna - Ježiša Krista.

b). „Ave Mater mea - Zdravas Matka moja“. Syn posielal budúcej matke prvý pozdrav. Mária nemá ešte ani tušenia, aké bude jej poslanie a úloha. Jej túžba a prosba znie: Ó, keby som mohla byť aspoň služobnícou matky Vykupiteľovej - Rada by som tej matke vypomáhala pri najobyčajnejších prácach. A tu k nej prichádza anjel z rozkazu Božieho s posolstvom: "Počneš a porodíš sa nazveš meno jeho Ježiš. Ten bude veľký a Synom Najvyššieho volať sa bude." Iné ženy svojou svätosťou môžu byť priateľkami Božími, služobníkami Božími, ale jedine Mária je Matkou Božou, Bohorodičkou. Nekonečný začína nový život vo svätostánku Márii. Mária smie z vlastného tela a vlastnej krve utkať rúcho pre Syna človeka. Pod srdcom Márie Matky vyrásta Bohočlovek, Vykupiteľ - Spasiteľ. V jej panenskom lone odpočíva Emanuel, ktorý chce vyliť svoju krv na kríži pre spásu ľudstva.

V Zdravas matka moja zaznieva túžba prichádzajúceho Vykupiteľa po matke - je to prvý pozdrav tej, ktorá mu má dať život.

c). „Ave sponsa mea! - Zdravas nevesta moja!“ Duch Svätý pozdravuje svoju panensky čistú a svätú nevestu. Ten, ktorý sa vznášal nad vodami a zemi dával život, dáva na úsvite vykúpenia zázračne život Bohočloveku pod srdcom Márie: - Jeho zatienením Mária stáva sa matkou bez otca. Táto nevesta je celá krásna a bez škvrny dedičného hriechu: najvznešenejšia a najvyš omilostený tvor Boží.

Nebo až dosiaľ hluché k vrúcnyim prosbám, teraz prehovorilo, Božská láska prerušila tisícročné mlčanie - Zdravasom -! Najprv pozdrav budúcej matke, potom Gloria pri narodení - Bohočloveka - Ježiša Krista.

Ad 2: Pozdrav Boží je i pozdravom anjelským. I v ľudskom rúchu žiari duša Márie jasnejšie a čistejšie ako velebnosť Serafínov a Cherubínov. Zdravas Mária - Ave Mária tak pozdravuje Nepoškvrnenú anjel Gabriel menom svojim i ostatných anjelov. Čo nie je dopriate anjelom je dopriano Márii: smie byť Matkou Pána. Mária prevyšuje všetky tvory: ľudí i nebeské chóry anjelské: Mária je Kráľovnou anjelov, ktorí sa skláňajú v úcte a pokore pred jej majestátom Matky Božej. Anjel vykonáva pozdrav radostne: Je to počiatok novej doby a hojnej milosti; zvuk ranného zvonka; signál blížiaceho sa vykúpenia a vyslobodenia ľudstva z otroctva pekla. Kto teda Boha miluje a ochotne mu slúži ako anjeli, milu-

je i Matku Božiu Máriu. S radostou, láskou a dôverou pokľaknime pri jej nohách, aby sme si vyprosovali jej prostredníctvom hojných milosti Božích.

Ad 3: - Zdravas Mária - Ave Mária! Tento nebeský pozdrav prináša anjel ľuďom. Od hodiny, keď zaznel po prvý raz v tichu komôrky nazaretského domku, je stále a stále opakovaný: opakujú ho ženy i deti, mužovia i starci, boháči i chudobní, učenci i chudobní ľudia. Mariánsku prefáciu, ktorú zaintonovala - zaspievala - Najsvätejšia Trojica a anjel ďalej ohlasoval, - roznášajú zvony kostolov a kapličiek cez hory a údolia každý deň ráno, naobed i večer. A my s Otčenášom spojujeme i Zdravas Mária. Je to ranná modlitba detí, náš posledný pozdrav, naše večerné poďakovanie. Po celom kresťanskom svete zaznieva jasavé: Ave Maria - Zdravas Mária! Prečistá Panna, naša Kráľovna, buď pozdravená!

My, do tohoto pozdravu vkladáme všetku vrúcnosť a vďačnosť, lebo vieme, čo to pozdravenie znamená a čo nám tento pozdrav priniesol. Čo zavinila Eva, naša pramatka, Mária to zmyla a zmierila. Eva znamená "stratený raj a olúpené šťastie." Mária "nový raj, nové šťastie." Evu obklopuje ostnatý plot z trnia a bodľacia, Máriu more kvetov a májových ruží.

Mária je našou Matkou. V hodine zvestovania v radosti nás počala, na hore Kalvárii v bolestiach porodila. Kto zabúda na Zdravas, alebo ho nenávidí, nie je verným dieťaťom Matky Márie. Kresťanská duša, t.j. duša pre Krista nadšená, je od prirodzenosti "mariánska". Keď sa zbožne modlíme Zdravas, pozdrav Boží i anjelský, Mária je s nami spokojná. Veď Zdravas Mária - to je naša láska k Márii, to je volanie pozemského dieťaťa k nebeskej Matke, keď mu hrozí nebezpečie.

Náš katolicizmus bude omnoho vrelejší, vrúcnejší, náš náboženský život lepší, akonáhle začne vzrástať naša láska a úcta k Márii.

Zdravas je zlaté kladivo, ktoré rozbíja ľadové kôry zatvrdlivého srdca a všetko tvrdé, drsné a necíťelné; je to skutočne kľúč k skrytým hlbínám a pokladom ľudskej duše.

Toskánsky vojvodca kúpil od starej ženy mariánsky obraz. Ten obraz si tak zamiloval, že sa nemohol od neho odlúčiť; vždy ho mal so sebou i na svojich cestách.

A preto drahý mariánsky ctiteľu, nielen v mesiaci máji a októbri uctievaj Pannu Máriu, ale nech denne zaznievajú chvály k

jej úcte! Umieňme si, že sa budeme modliť Zdravas Mária vždy s náležitým porozumením a opravdivou zbožnosťou, lebo tento pozdrav Boží i anjelský je i pozdravom naším presvätej Matke.

Končím toto krátke mariánske rozjímanie obľúbenou piesňou, ktorá sa po našich kostoloch často ozýva: Matka zachráň nás v tento smutný čas, zahynieme všetci keď sa neujmeš nás. Amen.³⁷⁹

379 Rukopis textu homílie je uložený v: Archív RKFÚ Ptičie, fond Ján Benko.

II. OBRAZOVÁ PRÍLOHA

1. Obyvatelia obce Ptičie na fotografii z r. cca 1880
2. Ptičianska rodina v tradičnom dobovom oblečení z prvej polovice minulého storočia
3. Ptičianske ženy a dievčatá - družičky - počas svadby niekedy v polovici minulého storočia
4. - 5. Ptičianske ženy v tradičnom oblečení, niekedy z polovice minulého storočia
6. Dievčatá z Ptičieho s vdp. Jánom Benkom, cca r. 1959
7. Mladé ženy z Ptičieho, niekedy zo začiatku 60. tých rokov minulého storočia
8. Obyvatelia Ptičieho, 60. roky minulého storočia
9. Muži z Ptičieho, niekedy z konca 50. tých rokov minulého storočia
10. Záber z vystúpenia súboru Ptičan, 50. té roky minulého storočia
11. Futbalisti Ptičieho, 50. té roky minulého storočia
- 12.-13. Učitelia a žiaci školy v Ptičom, niekedy z prvej polovice minulého storočia
14. Vdp. Michal Rovňák, učitelia a prvoprijímajúce deti
15. Zhromaždenie ľudí na pohrebe vdp. Michala Rovňáka dňa 10. apríla 1955
16. Náboženská procesia veriacich, 60. té roky minulého storočia
17. Požehnávanie jedál na Veľkú noc, 50. té roky minulého storočia
- 18.-19. Učiteľ školy Andrej Gergeľ so žiakmi, i ako kantor, 50. té roky minulého storočia
- 20.-21. Slávnosť prvého sv. prijímania v Ptičom, 60. té roky
22. Humenský kaplán s prvoprijímajúcimi deťmi, 50. té roky minulého storočia
23. Vdp. Andrej Kováč s prvoprijímajúcimi deťmi, 50. té roky minulého storočia
- 24.-25. Vdp. Ján Benko s prvoprijímajúcimi deťmi, 70. té roky minulého storočia
- 26.-29. Deti z materskej školy s pedagógmi, 70. té roky minulého storočia
30. Politickí predstavitelia obce na jednom z kultúrnych spolo-

31. čenských podujatí v obci, 70.té roky minulého storočia
32. Mládež počas žatevných prác na JRD, niekedy v 60.tých rokoch minulého storočia
33. Členovia poľovníckeho zväzu v obci
34. Inštalácia nových zvonov pre farský kostol, r. 1990
35. Budova Obecného úradu a Kultúrneho domu
36. Symboly obce Ptičie
37. Pohľad na obec Ptičie
38. Z vystúpenia súboru Ptičan
39. Členovia ochotníckeho divadla v obci Ptičie, 70.té roky minulého storočia
40. Žiaci ZDŠ v Ptičom, 80.-90.roky minulého storočia
- 41.-42. Deti materskej školy s pedagógmi
43. Vdp. Peter Sedlák s prvoprijímajúcimi deťmi, r. 1988/9
44. Vdp. Peter Sedlák s ptičianskou mládežou, r. 1990
- 45.-46. Vdp. Viktor Grega s prvoprijímajúcimi deťmi
- 47.-49. Vdp. Marián Čižmár s prvoprijímajúcimi deťmi, r. 2006-2008
50. Mons. Bernard Bober, biskup na sviatok Mena P.Márie v Ptičom 12.9.2007. (Zprava: Jaroslav Naščák, Marián Čižmár, biskup Bernard Bober, Tibor Závadský kanonik, Pavol Marton).
51. Mons. Stanislav Stolárik, biskup pri birmovke v Ptičom, dňa 20.4.2008. (Zlava: Marián Čižmár, P.Lucián M.Bogucki OFMConv., biskup Stanislav Stolárik, Ján Gič).
52. Mons. Alojz Tkáč, arcibiskup a metropolita pri konsekrácii kostola v Ptičom v nedeľu 15.6.2008. (Zlava: Marián Čižmár, Jozef Gnip, Pavol Marton, arcibiskup Alojz Tkáč, diakon Libák, Rado Krenický, Allan Tomáš).
53. Členovia hospodárskej rady v Ptičom s arcibiskupom Alojzom Tkáčom. (Zlava: Bernard Behún, Ján Ročňák, Jozef Struňák, farár Marián Čižmár, Jaroslav Bešák, arcibiskup Alojz Tkáč, starosta obce Marián Čorný, Pavol Rak, Ing. Albert Dzemjan, Štefan Ragan, Štefan Dzemjan).
- 54.-58. Zábery zo starého kostola pred rekonštrukciou, r. 2006
59. Obraz krížovej cesty z r. 1955

- 60.-61. Exteriér a interiér obnoveného farského kostola
v Ptičom, r. 2008
- 62. Skupina chlapov z Ptičieho, kosenie cintorína, r. 2007
- 63. Skupina žien z Ptičieho pri rekonštrukcii kostola,
r. 2007
- 64. Spevacka skupina Hačure
- 65. Futbalové mužstvo TJ Ptičie, r. 2007
- 66. Obnova a požehnanie hasičskej zbrojnice v Ptičom
- 67. Členovia súťažného hasičského družstva z Ptičieho
- 68.-69. Členovia poľovníckeho zboru v Ptičom
- 70. Budova fary, január r. 2009
- 71. Pohľad na Kamenicu n/C. a údolie Cirochy z Čarnej,
január 2009

1

2

3

4

5

6

7

8

9

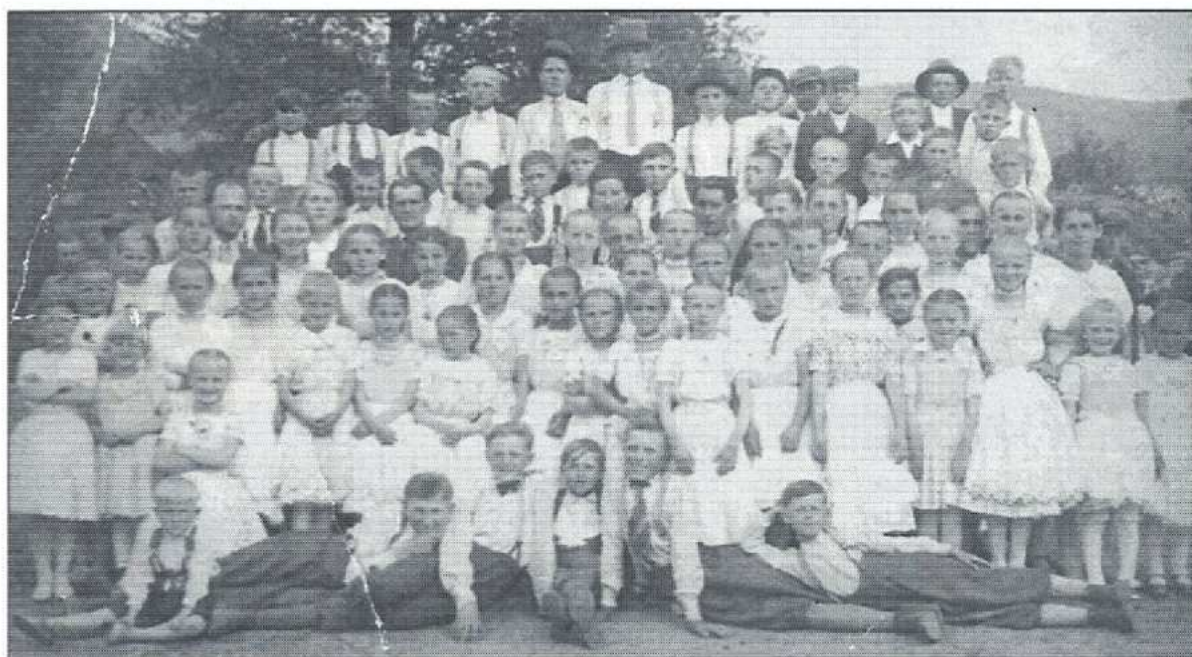
10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

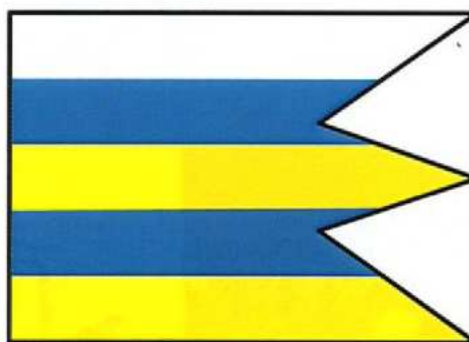
33

34

35

35

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

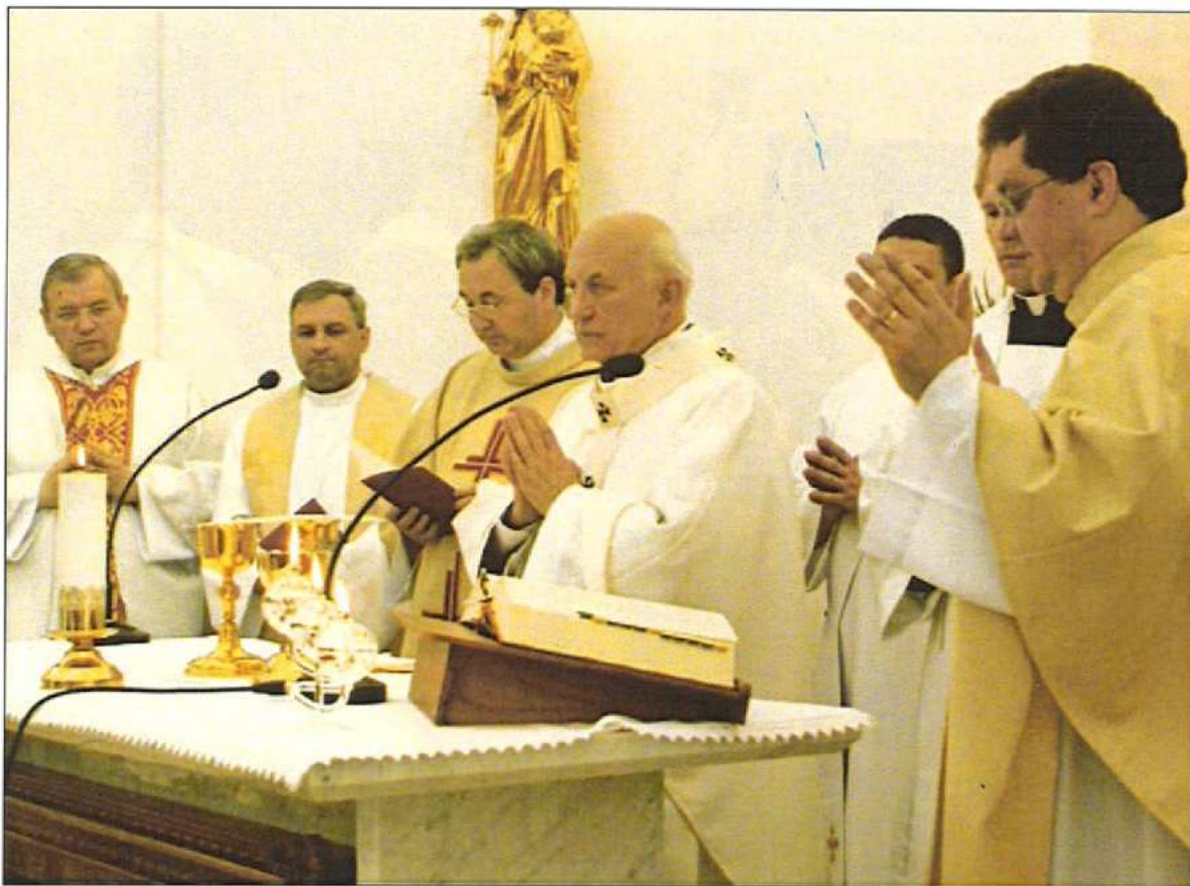
49

50

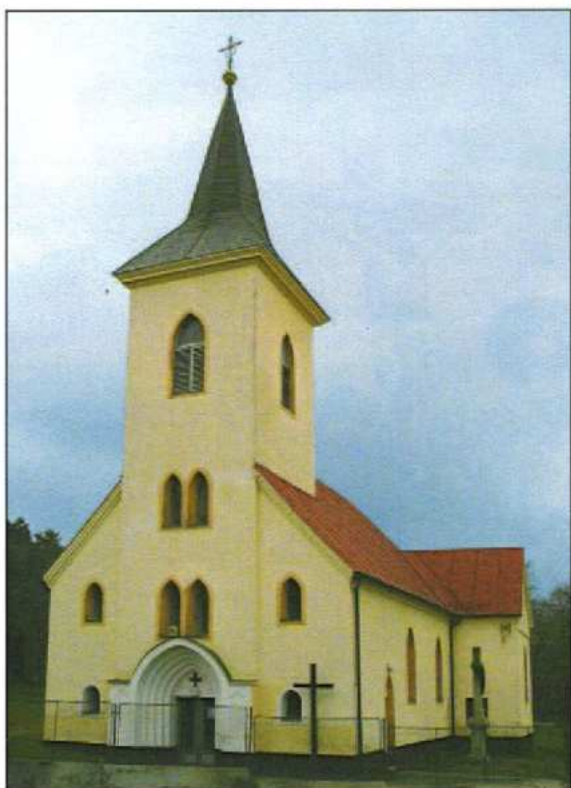
51

52

53

54

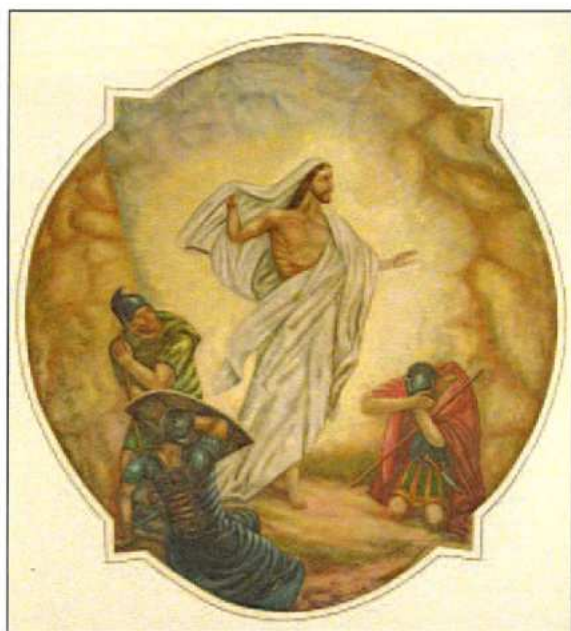
55

56

57

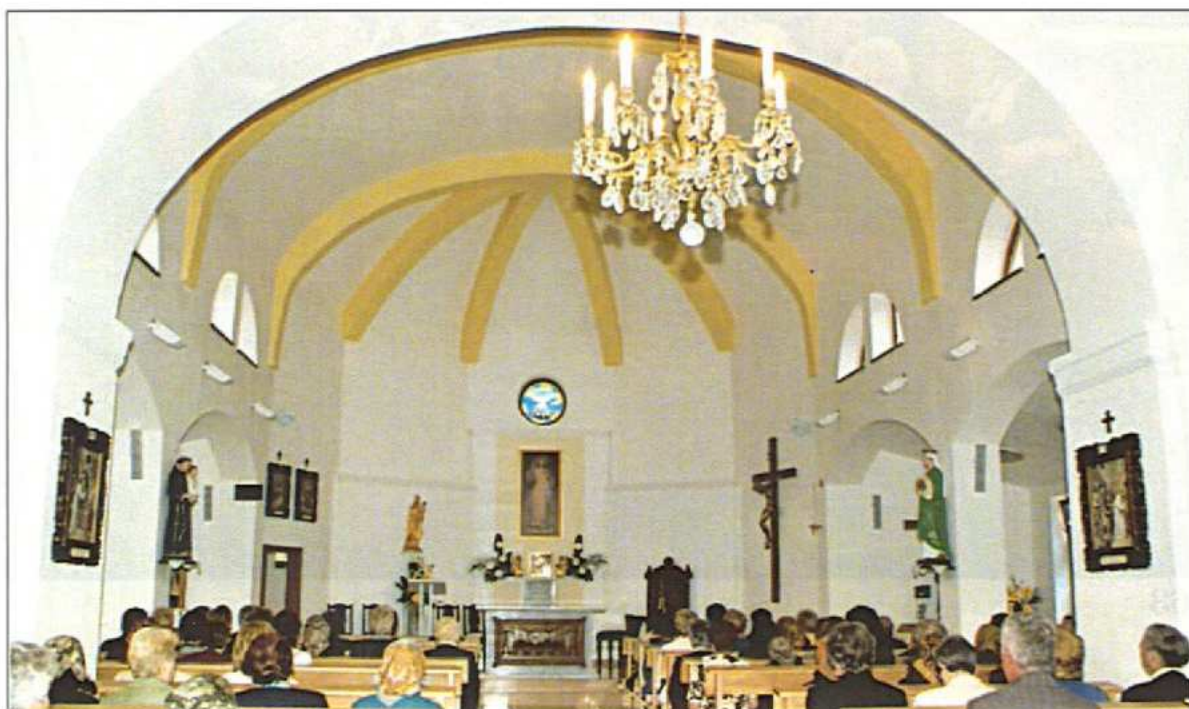
58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

KALENDÁRIUM

2. storočie pred Kristom - pôvod keltských mincí, nájdených
v chotári obce Ptičie v r. 1950
- 1273 - prvá písomná zmienka o obci
- 1317 - obec Ptičie sa spomína v listine uhorského kráľa Karola
Roberta
- 1543 - obec Ptičie sa spomína v súpise majetku rodiny
Drugetovcov
- 1590 - vydanie latinskej Biblie v Louvani, ktorá je v Archíve RKFÚ
Ptičie
- 1615, 2. júl - obec Ptičie sa spomína vo fundačnej listine humen-
ského jezuitského kolégia
- 1754 - začiatok výstavby prvého známeho kostola v obci
- 1758 - ukončenie a požehnanie kostola Mena Panny Márie
- 1772, 8. máj - prvý urbársky súpis práv a povinností roľníkov
v obci
- 1778, 28. december - druhý urbársky súpis práv a povinností
roľníkov v obci
- 1801, 21. január - bol vydaný dekrét Kráľovskej uhorskej komory
v Budíne o zriadení miestnej kapláňky v obci Ptičie
- 1802 - založenie samostatnej cirkevnej správy v obci pod názvom
miestna kapláňka
- 1810 - založenie samostatnej farnosti
- 1810, 19. november - v Ptičom zomrel P. Prokop Molnár, OFM,
duchovný správca
- 1814 - prvá písomná zmienka o jestvovaní základnej školy v obci
- 1816, 27. júl - návšteva prvého košického biskupa Andreja Szabóa
v obci Ptičie
- 1831, 12. september - v Kostolanoch nad Hornádom zomrel
na choleru Jozef Kollártsik, ptičiansky farár v rokoch
1811-1812
- 1839, 25. mája - v Ptičom zomrel farár Andrej Dugasz, ptičiansky
farár od r. 1831
- 1847, 28. apríla - v Ptičom zomrel farár Štefan Strunczer,
ptičiansky farár od r. 1839
- 1848 - stavba kaplnky Panny Márie na starej ceste pod lesom
k Podskalke
- 1850, 19. apríl - v Ptičom zomrel učiteľ školy Michal Gossányi st.

- 1850, 11. august - v Snine zomrel kanonik a dekan Anton Jelínek, ptičiansky farár v roku 1812
- 1853, 2. máj - zomrel Augustín Bartolomej Semsey de Šemša, ptičiansky farár v r. 1830-1831
- 1853, 17. november - zomrel Jozef Horray, ptičiansky farár v r. 1819-1830
- 1862 - prestavba kostola Mena Panny Márie v obci
- 1872, 11. november - v Humennom zomrel Michal František Jentcsik, ptičiansky farár v r. 1847-1853
- 1879, 20. júla - v Ptičom zomrel učiteľ školy Michal Gossányi ml.
- 1880 - najstaršia známa fotografia o obyvateľoch obce Ptičie
- 1885, 31. október - zomrel Jozef Orlich, ptičiansky farár v r. 1853
- 1890, 14. január - dokument o činnosti Hasičského zboru v obci Ptičie
- 1893, 29. december - v Košickej Belej zomrel farár Imrich Geffert, syn ptičianskeho učiteľa a kantora, prežil detstvo v Ptičom
- 1898, 13. marec - v Košiciach zomrel Juraj Rády, ptičiansky farár v r. 1853-1893
- 1898, 1. december - v Tibave sa narodil Michal Rovňák, ptičiansky farár a mučeník
- 1924, 21. august - v Ptičom zomrel Jozef Straňavský, ptičiansky farár v r. 1893-1924
- 1926 - prestavba farského kostola
- 1944, 26. november - príchod vojakov Červenej sovietskej armády do obce
- 1945, 25. marca - v bojoch pri Zorban v Nemecku padol ptičiansky rodák vojak Michal Hirjak
- 1945 - poštátnenie základnej ľudovej cirkevnej školy v obci
- 1946 - poľná tehelňa v obci
- 1949 - poštátnenie majetkov cirkevnej obce
- 1951, 5. august - najväčšia známa povodeň v obci
- 1955, 8. apríl - v Ptičom zomrel Michal Rovňák, ptičiansky farár v r. 1932-1955
- 1959, 2. február - začiatok násilnej kolektivizácie poľnohospodárstva v obci
- 1959, 19. jún - založenie JRD v obci
- 1959, 2. november - začal premávať autobus do obce
- 1960, 10. marec - zapojenie obce na elektrickú sieť

- 1961, 7. augusta - otvorenie nového obchodného domu v obci
- 1961, 14. september - zavedenie obecného rozhlasu
- 1964, 19. január - vznik spoločného JRD Ptava (Ptičie, Chlmec, Porúbka) so sídlom v Chlmci
- 1972, 16. august - odovzdanie novej školskej budovy
- 1973, 19. jún - otvorenie Materskej školy v obci
- 1973, 3. október - v michalovskej nemocnici zomrel dekan Andrej Kováč, ptičiansky farár v r. 1954-1959
- 1974, 25. október - v Košiciach-Šaci zomrel Juraj Inczinger, ptičiansky farár v r. 1924-1931
- 1979, 29. december - v obci bol daný do prevádzky vodovod
- 1981, 1. september - daná do užívania nová budova Materskej školy
- 1986, 10. jún - začiatok výstavby budovy Kultúrneho domu
- 1989 - otvorenie novej budovy Kultúrneho domu a sídla Obecného úradu
- 1994 - plynofikácia obce
- 1993, 19. máj - v Rudníku zomrel Ján Benko, ptičiansky farár v r. 1959-1988
- 2000 - otvorenie a požehnanie Domu smútku na cintoríne
- 2003, 18. november - otvorenie nového mosta cez potok Ptavka v obci
- 2004, 30. jún - po 202 rokoch jestvovania zanikla škola v obci Ptičie
- 2005, 2. marca - v humenskej nemocnici zomrel Viktor Grega, ptičiansky farár v r. 1990-2005
- 2005, 15. júl - obec navštívil Doc. JUDr. Róbert Fico, CSc., od júna 2006 predseda vlády SR
- 2006, 17. marca - zomrela ptičianska rodáčka rehoľnica Mária Lima Maruščáková OP
- 2006, 16. jún - začiatok prestavby farského kostola v obci
- 2006, 30. september - pápež Benedikt XVI. menoval ptičianskeho farára Mariána Čižmára za pápežského kaplána, monsignora
- 2006, 15. október - Rím.katolícka fara v Ptičom sa stala sídlom Dekanátu Snina
- 2007, 8. september - ukončenie prestavby farského kostola
- 2008, 15. jún - konsekrácia farského kostola košickým arcibiskupom Alojzom Tkáčom

- 2008, 2.-3. august - oslavy 735.výročia prvej písomnej zmienky
o obci
- 2008, 2. august - odhalenie pamätnej tabule obetiam vojen z obce
Ptičie
- 2008, 28. september - zomrel americký herec Paul Newman,
ktorého matka Terézia v detstve žila v obci Ptičie
- 2008, 18. november - odhalenie pamätnej tabule Michalovi
Rovňákovi, kňazovi a mučeníkovi na budove fary

VYDANIE KNIHY FINANČNE PODPORILI:

Generálny sponzor Obecný úrad Ptičie

Prešovský samosprávny kraj

Ing. Stanislav HUDAK, Ptičie č.187

RED MILLS s.r.o.

p. Jozef Antoni, p. Štefan Velas

STAVIVÁ Humenné, p. Jozef Harvan

S.H.R., p. Lubomír Štenko, Humenné

FIBERSTRUCT Strážske, Ing. Viliám Porvazník ml.

PLASTYMAT Žilina, p. Ján Balaščík

LESOSTAV Východ s.r.o., p. Štefan Ferko

Roľnícke družstvo Ptava

GEOMM, Ing. Miroslav Mihálik

TAJ – IMPORT, Ptičie - Podskalka 144

p. Jozef Svinčák, p. Hedviga Svinčáková

DARC LEISURE – Vtáčie Údolie

Poznámky:

Poznámky:

Poznámky:

PTIČIE. OBEC V MALEBNOM ÚDOLÍ PTAVKY

Zostavil: Doc. ThDr. Marián Čižmár, PhD., 2009

Návrh obálky: Doc. ThDr. Marián Čižmár, PhD.

Fotografie: Archív Rímskokatolíckeho farského úradu Ptičie,
Archív Obecného úradu Ptičie,
Obyvatelia obce Ptičie

Recenzenti: Doc. PhDr. ThDr. Štefan Lenčič, PhD.
Doc. ThDr. Peter Sedlák, PhD.

Preklady: Mgr. Juraj Horváth - anglický jazyk
Ing. ThLic. Miroslav Gombita - nemecký jazyk

Pre Obecný úrad Ptičie vydal: LiRea Humenné, 2009

Tlač: Cofin a.s., Prešov

© Obecný úrad Ptičie

© Doc. ThDr. Marián Čižmár, PhD

ISBN: 978-80-970119-1-8

9 788097 011918

LiRea

ISBN 978-80-970119-1-8